

Dan E. Christensen

Unge og prostitution

– et overset problem

**PRO-Centret
2003**

Unge og prostitution
– et overset problem
Af Dan E. Christensen

Tryk: Frederiksberg Bogtrykkeri
Layout: Preben Thorup
Forside: Jens Otto Emmich

Rapporten kan fås ved henvendelse til:

PRO-Centret

Nørre Voldgade 94, 3. sal

1358 København K

Tlf. 33 33 98 00

Fax 33 33 85 71

E-mail pro-centret@pro-centret.dk

PRO-Centret blev oprettet i 1997.

PRO-Centret er et rådgivnings-,
videns- og formidlingscenter om prostitution.

ISBN: 87-90875-04-4

Indhold

DEL I: Kommunernes kendskab til unge og prostitution

1. Undersøgelsen	8
1.1 Undersøgelsens baggrund	8
1.2 Undersøgelsens formål	9
1.3 Metodevalg	9
1.4 Vidensindsamling og kortlægning	10
2. Kommunernes besvarelser	10
2.1 Returnerede spørgeskemaer	11
2.2 Bortfald og manglende kendskab	12
3. Kommunernes kendskab	13
3.1 Forekomst	13
3.2 Opdelt efter kommunens indbyggertal	18
3.3 Alder	19
3.4 Køn og etnisk herkomst	22
3.5 De unges relation til socialforvaltningen	28
3.6 Social indsats	30
3.7 Type af sociale foranstaltninger	33
3.8 Kommunernes vurdering af problemstillingerne	34
3.9 Kommunernes bemærkninger	38
4. Relevante undersøgelser på området	40
4.1 Evaluering af straffelovens § 223 a	40
4.2 Unges trivsel år 2002	41
4.3 Norsk undersøgelse om unge 14 til 17-årige i Oslo	42
5. Forsigtigt skøn over omfanget af unges prostitution i Danmark	43
5.1 Et skøn over antallet af unge fra 14 til 17 år i prostitution	43
5.2 Samlet anslået omfang af unges involvering i prostitution	46
6. Sammenfatning af fund	48
7. Konklusioner	49
7.1 Kommunernes kontakt til de unge	50
7.2 Det socialfaglige fokus	51
7.3 Nye tiltag	53
8. Publikationer om unge og prostitution	53

DEL II: Unge og prostitution

– indfaldsvinkler i relationsarbejdet med unge på døgninstitutioner omkring prostitution

1. Undersøgelsen	57
1.1 Unge og prostitution	57
1.2 Rapporten	57
1.3. Undersøgelsens grundlag	57
1.4. Hvilke forhold inddrages	58
2. Interviewene	59
2.1 Tegn og observationer, der bekymrer	59
2.2 Samtaler med den unge	63
2.3 Samarbejdspartnere	66
2.4 Hvem inddrages i arbejdet omkring den unge	66
2.5 Hvornår ophører arbejdet med den unge	69
2.6 Institutionernes vurdering af den pædagogiske indsats	70
2.7 Forestillinger om unges prostitution	70
3. Generelle temaer	71
3.1 I hvilket sammenhæng iagttages den unge ?	72
3.2 Den unges vanskeligheder kobles til opvæksten	72
3.3 Når den unges vanskeligheder kobles til sociale motiver	73
3.4 Hvilken mening tillægger de interviewede begrebet prostitution ?	74
3.5 Afrunding	76

DEL III: Kommentarer

1. Børnerådets overvejelser i forbindelse med Pro-Centrets rapport ...	78
2. Perspektiver	81

DEL IV: BILAG

Bilag 1: Interviewguide	86
Bilag 2: Spørgeskema	90
Bilag 3: Til den ansvarlige for børn- og unge området	94

Forord

Denne publikation bygger på to undersøgelser om unge og prostitution foretaget af centerkonsulent, stud.pæd.soc. Dan Ejvind Christensen for PRO-Centret. Undersøgelserne belyser henholdsvis kendskabet til unge i prostitution og i risiko for at være på vej ud i prostitution i kommunerne (socialforvaltningerne) og blandt personalet på en række socialpædagogiske døgninstitutioner og opholdssteder for unge. Spørgeskemaundersøgelsen, Unge og prostitution – et overset problem - er foretaget i årene 2001/2002. Den kvalitative undersøgelse om indfaldsvinkler i relationsarbejdet med unge på døgninstitutioner omkring prostitution er fra 2000. De to undersøgelser, der er led i PRO-Centrets vidensindsamling, publiceres sammen, fordi de vedrører forskellige sider af det sociale system og dets manglende kendskab til de unge, som er involveret i prostitution samt konsekvenserne heraf.

Et af PRO-Centrets formål er at forebygge og bremse udviklingen af prostitution. Centret har derfor rettet søgelyset mod unge og prostitution, da der findes meget ringe viden om, i hvilket omfang børn og unge er involveret i prostitution og indgår i relationer, hvor de modtager penge eller gaver til gengæld for seksuelle ydelser. Ligeledes er der en meget sparsom viden om, hvordan, hvor, hvor ofte, og hvorfor børn og unge kommer i berøring med prostitution

Der er mange usikre faktorer i undersøgelsen om kommunernes kendskab til unge i berøring med prostitution, hvilket vi er ganske klare over. Imidlertid finder vi, at de to undersøgelser sammenholdt indikerer, at det sociale hjælpeapparat ikke opdager eller er i stand til at håndtere de problemer, som unge kan have i forbindelse med at være involveret i prostitution eller betalt seksualudnyttelse. Den sociale indsats, som allerede foretages over for denne gruppe sårbare unge, indeholder/omfatter ikke hele den unges problemfelt. Dette medfører en risiko for at hensigten med den sociale indsats og de planer, der laves for disse unge, ikke dækker hele det problemfelt, som de befinder sig i, og at de iværksatte foranstaltninger derfor ikke når deres mål.

Social- og Sundhedsforvaltningen i Ishøj kommune har afprøvet og kommenteret det spørgeskema, der er brugt til undersøgelsen af kommunernes kendskab til unge og prostitution, og 203 kommuner har fundet tid til at besvare spørgeskemaet. Ligeledes har en række institutioner og deres medarbejdere stillet sig til rådighed for interviews i forbindelse med den først undersøgelse. PRO-Centret vil gerne takke for denne medvirken.

Vi vil takke sociolog Per Nørrung meget for konstruktiv og inspirerende faglig kritik af undersøgelsen af kommunernes kendskab til unge og prostitution og kvalitetskontrol.

Endelig har lektor Niels Rosendahl Jensen, Danmarks Pædagogiske Universitet og sekretariatsmedarbejder Søren Hansen fra Børnerådet bidraget med deres syn på de spørgsmål, undersøgelserne rejser, og som er gengivet i del 3 i publikationen. PRO-Centret vil takke for denne interesse, som bidrager til at perspektivere undersøgelsesresultater.

Nell Rasmussen
Centerleder

DEL I:

**Kommunernes kendskab
til unge og prostitution**

1. Undersøgelsen

1.1 Undersøgelsens baggrund

PRO-Centrets formål er at indsamle og formidle viden om prostitution til relevante myndigheder og institutioner samt at rådgive og vejlede professionelle inden for sociale og pædagogiske sammenhænge, som kommer i berøring med prostitution. PRO-Centret skal ligeledes initiere forskning om prostitution og kan, hvor det skønnes nødvendigt, selv iværksætte mindre undersøgelser og kortlægninger af prostitution.

Den aktuelle undersøgelse tog afsæt i undersøgelsen "*Unge og prostitution – indfaldsvinkler i relationsarbejdet med unge på døgninstitutioner omkring prostitution*" som PRO-Centret foretog sommeren 2000. I denne undersøgelse deltog 11 døgninstitutioner og opholdssteder. Medarbejderne blev interviewet om deres relationsarbejde over for unge vedrørende temaer, som kan relateres til prostitution. Undersøgelsen viste, at prostitution kun blev inddraget i samtaler med de unge, når medarbejderne blev gjort opmærksom på den unges prostitution af den unge selv eller af personer uden for institutionen.

Undersøgelsens resultater indikerede, at der kunne være problemer i dele af det sociale hjælpeapparat med hensyn til at inddrage problemstillinger om prostitution i arbejdet med unge. Undersøgelsen viste ligeledes, at medarbejdere ikke inddrog og anvendte den viden om prostitution i relationsarbejdet, som de rent faktisk var i besiddelse af.

De socialpædagogiske opgaver, de nævnte institutioner forestår, bliver præciseret og defineret af de visiterende socialforvaltninger. Disse fastlægger de overordnede retningslinier og socialpædagogiske fokus for den indsats, som skal foretages. Derfor kunne undersøgelsen tyde på, at det også kan være vanskeligt for socialforvaltningerne at være opmærksomme på unge i eller på vej ud i prostitution.

1.2 Undersøgelsens formål

Tidligere skandinaviske undersøgelser peger på, at det sociale hjælpeapparat ikke i tilstrækkelig grad er opmærksom på, at de unge, som hjælpeapparatet er i kontakt med, kan have prostitutionserfaring eller være i risiko for at være på vej ud i prostitution. På grundlag af PRO-Centrets kontakt til kommuner og amter har det været formodningen, at kommunerne ville have et minimum af kendskab til problemstillingerne omkring unge i prostitution. Derfor har målet med den aktuelle undersøgelse været at indsamle den viden, de respektive forvaltninger har om unge i berøring med prostitution, og at undersøgelses resultater skal kunne anvendes af professionelle inden for det sociale område, som arbejder med børn og unge.

1.3 Metodevalg

Et spørgeskema blev i juli 2001 udsendt til alle landets 275 kommuner. Hvis en kommune ikke havde svaret efter første henvendelse, blev endnu et brev fremsendt, som opfordrede dem til at besvare spørgeskemaet.

De udsendte spørgeskemaer indeholdt forholdsvis få og enkle spørgsmål. Spørgeskemaet består af et mindre antal spørgsmål om kommunens kendskab til unge, som har, eller kan have erfaringer med prostitution, opdelt efter alder, køn m.m.

Henvendelsen til de enkelte kommuner var stilet til "Den ansvarlige for børn- og unge området", men der var ikke i spørgeskemaet bedt om, at nogen bestemt skulle besvare skemaet. Besvarelsen af spørgeskemaet kunne derfor uddelegeres til andre personer i forvaltningen. I nogle kommuner har familie-eafsnittets sektionsleder besvaret spørgeskemaet, i andre en afdelingschef og i endnu andre kommuner har særlige centre eller afdelinger for socialt arbejde med unge besvaret spørgeskemaet.

Det betyder for nærværende undersøgelse, at den indhentede viden er formidlet af personer med forskellige faglige profiler, kompetencer, tilknytninger og funktioner i kommunerne. Undersøgelses resultater er derfor betinget af de valg af svarpersonerne til besvarelse af spørgeskemaet, som er foregået i de respektive kommuner.

1.4 Vidensindsamling og kortlægning

Kommunerne har i undersøgelsen oplyst om deres kendskab til unge i relation til prostitution i perioden fra juli 2000 til juni 2001.

Kommunerne er blevet spurgt om antallet af

- unge i prostitution
- unge, hvis adfærd skaber bekymring for risiko for prostitution

Samtidig hermed er kommunerne blevet bedt om at rapportere efter

- alder
- køn
- etnisk herkomst
- socialforvaltningens forudgående kendskab til de unge og deres familier
- om der er indledt en social indsats på baggrund af kendskabet til prostitutionen eller bekymringen herfor.
- såfremt en social indsats er iværksat, er de spurgt til typen af foranstaltning
- hvordan de oplever udviklingen af problemerne med disse unge.

Spørgeskemaet er opdelt i to halvdele, således at kommunen i den ene side oplyste om deres kendskab til unge i prostitution, og i den anden side oplyste om deres kendskabet til unge, hvis adfærd skaber bekymring for risiko for prostitution¹. Som spørgsmålene i spørgeskemaet tydeligt afspejler, er der ikke tale om vidensindsamling, der har til formål at belyse de psykosociale motiver, unge kan have til at debutere i prostitution. Det kan næppe forventes, at de sociale myndigheder har kendskab hertil. Undersøgelsen søger at indhente den viden, som det kan forventes, at de sociale myndigheder kan bidrage med.

2. Kommunernes besvarelser

Størstedelen af landets kommuner var positive over for forespørgslen om at deltage i spørgeskemaundersøgelsen. Enkelte kommuner reagerede over for tidspunktet for besvarelsen af spørgeskemaet, og flere reagerede ikke på forespørgslen.

¹ Se spørgeskema, bilag 1.

Nogle kommuner indtelefonerede eller besvarede henvendelsen på anden vis end ved at returnere det udsendte spørgeskema. Disse besvarelser er også medtaget. Hovedsagelig handler de om, at kommunen ikke har kendskab til unge i prostitution eller til unge, som de er bekymrede for, er på vej ud i prostitution.

Kommunerne har kunnet vælge, om deres besvarelse skulle anonymiseres af hensyn til de enkelte unges retssikkerhed. En relativt stor del af kommunerne har ønsket dette. Derfor er det valgt at henføre oplysningerne om de unge i denne rapport til de amter, som kommunerne ligger i. Københavns og Frederiksberg kommuner er sidestillet med amter for at skabe sammenlignelige størrelser i undersøgelsen.

2.1 Returnerede spørgeskemaer

203 ud af de 275 kommuner har reageret på PRO-Centrets henvendelse, hvilket giver en svarprocent på 73,8.

Nedenstående tabel viser antallet af besvarelser fordelt på de respektive amter, samt Københavns og Frederiksberg kommuner. Endvidere angives antallet af besvarelser fra amtet og amtets svarprocent.

Kommunerne i Nordjyllands Amt har den laveste svarprocent, mens kommunerne i Roskilde Amt har den højeste, når der ses bort fra Københavns og Frederiksberg kommuner. Kommunerne i Fyns og Århus amter har de største absolutte antal besvarelser. Fyns Amt repræsenterer også langt det største antal kommuner, nemlig 32.

Tabel 1.
Returnerede spørgeskemaer

Amt	Kommuner i amtet	Antal besvarelser	Svarprocenter for amtet
Kbh. / Frb. Kom.	2	2	100 %
Københavns	18	16	89 %
Frederiksborg	19	13	68 %
Roskilde	11	10	91 %
Vestsjællands	23	15	65 %
Storstrøms	24	18	75 %
Bornholms	5	3	60 %
Fyns	32	26	81 %
Sønderjyllands	23	13	57 %
Ribe	14	11	73 %
Vejle	16	13	81 %
Ringkøbing	18	12	67 %
Århus	26	23	88 %
Viborg	17	12	71 %
Nordjyllands	27	16	59 %
Gennemsnit	-	-	75
Total	275	203	-

2.2 Bortfald og manglende kendskab

Omkring 10 kommuner gav udtryk for, at det generelle arbejdspress i forvaltningen bevirkede, at de ikke kunne besvare spørgeskemaet. Halvdelen af disse kommuner gjorde samtidig opmærksom på, at de ikke kunne besvare spørgsmål af sådan karakter i en ferieperiode, da det krævede, at alle sagsbehandlere med børne- og unge sager var på arbejde.

Lidt under 10 kommuner oplyste, at det ikke er muligt at besvare spørgeskemaet, da unges prostitutionsaktiviteter ikke registreres eller føres til journal. Fire kommuner angav, at det er muligt, at unge i deres kommune prostituerer sig uden kommunens viden. De oplyste følgende begrundelser herfor.

- *"Vi er ikke bekendt med, at nogle af de unge borgere mellem 15 og 18 år, som vi har kontakt med, prostituerer sig. Men derfor kan det da godt være, at der er nogle unge i denne aldersgruppe, der prostituerer sig, uden at vi har viden om det".*
- *"Vi er ikke i kommunen bekendt med unge i prostitution, det er en problemstilling, vi ikke har forholdt os til, uagtet dets eventuelle forekomst. Jeg har derfor ikke besvaret jeres skema".*
- *"Vi er ikke bekendt med, at problemet er så stort, uden at vi skal afvise, at det er det. Vi har ikke registreret oplysningerne og skal enten gætte eller gennemgå alle sager".*
- *"Vi har fornemmelse/uformelt kendskab til at problematikken findes i et vist omfang i kommunen, men ikke konkret viden om enkeltpersoner".*

To kommuner oplyste, at de som følge af en politisk beslutning i kommunen ikke besvarede henvendelser af denne art, med mindre henvendelsen kommer fra et ministerium.

Reaktionerne tyder på, at disse kommuner ikke har den fornødne tid til at besvare et spørgeskema af denne art. En stor del af reaktionerne handler om, at man anser det som nødvendigt, at samtlige sagsbehandlere inden for børn- og ungeområdet samles for at der kan skabes overblik over antallet af sager, som kan relateres til PRO-Centrets forespørgsel.

3. Kommunernes kendskab

3.1 Forekomst

Unge i prostitution

Det oplyste samlede antal af unge i prostitution var 51. I alt 16 kommuner havde kendskab til unge i prostitution, hvilket svarer til 7,9 % af besvarelsene. Cirka halvdelen af disse kommuner oplyser, at de har kendskab til 1 ung i prostitution. København og Frederiksberg kommuner har kendskab til det højeste antal unge i prostitution, nemlig 13, jf. tabellen nedenfor. Den mindste kommune, som havde kendskab til unge i prostitution, havde et indbyggertal på lidt over 8.000.

Kommunerne i Roskilde, Vestsjælland, Bornholm, Fyn, Sønderjylland og Viborg Amter opgiver, at de intet kendskab har til unge i prostitution. Geografisk set skaber Roskilde, Vestsjællands, Fyns og Sønderjyllands amter et sammenhængende "bælte" eller område, hvor kommunerne ikke har kendskab til prostitution blandt unge op til 21 år. Heller ikke kommunerne i Bornholm og Viborg amter har kendskab til prostitution blandt unge op til 21 år.

20 af de 51 unge i prostitution er koncentreret i kommuner i Storkøbenhavn, inklusive København og Frederiksberg. Dette svarer til 39 % af samtlige unge, som kommunerne har kendskab til.

Tabel 2 viser henholdsvis forekomsten af unge i prostitution, som kommunerne har kendskab til og antallet af unge i de respektive amter. Den sidste kolonne angiver antallet af unge i prostitution pr. 10.000 unge. Angivelserne af antallet af unge mellem 13 og 21 år i de respektive amter er indhentet fra Danmarks Statistik og viser antallet af unge pr. 1. januar 2001.

Tabel 2.
Kommunernes kendskab til unge i prostitution

Amt	Unge i amtet, 13-21 år	Unge i prostitution	Unge i prostitution for hver 10.000
Kbh. / Frb. Kom.	42.633	13	3.1
Københavns	57.925	7	1.2
Frederiksborg	34.614	1	0.3
Roskilde	21.797	0	0.0
Vestsjællands	29.543	0	0.0
Storstrøms	25.239	5	2.0
Bornholms	4.493	0	0.0
Fyns	46.218	0	0.0
Sønderjyllands	27.289	0	0.0
Ribe	24.262	2	0.8
Vejle	35.488	9	2.5
Ringkøbing	30.423	2	0.7
Århus	63.898	6	0.9
Viborg	24.927	0	0.0
Nordjyllands	51.392	6	1.2
Gennemsnit	-	-	0.9
Total	520.141	51	-

Tre kommuner har valgt at benytte sig af muligheden for at angive anden definition på prostitution, end den, der var anvendt i spørgeskemaet². En kommune uddyber definitionen i spørgeskemaet, mens to angiver, at betalingen for prostitutionsydelsen kan gives i form af euforiserende stoffer eller andre modydelser. Modydelser defineres ikke nærmere.

² "En pige/dreng, som mod betaling giver seksuelle ydelser, og som var under 22 år på det tidspunkt kommunen fik kendskabet til prostitutionen."

Unge, hvis adfærd skaber bekymring for risiko for prostitution

75 kommuner har kendskab til unge, som de er bekymrede for, er i risiko for at komme ud i prostitution, hvilket udgør 37 % af samtlige besvarelser. Kommunerne oplyser om i alt 477 unge, som de er bekymrede for, er i risiko for prostitution.

Kommunerne i Vejle Amt udtrykker bekymring for prostitution hos det største antal unge, 103 unge. De 103 unge svarer til 22 % af det samlede antal unge, kommunerne udtrykker bekymring for, og er det største antal på landsplan.

Kommunerne i Fyns Amt har ikke oplyst kendskab til unge i prostitution, men er ikke desto mindre bekymrede for, at et større antal unge er i risiko for at være på vej ud i prostitution.

Tabel 2, om kommunernes kendskab til unge i prostitution, viser, at kommunerne kender til cirka 0,9 unge i prostitution pr. 10.000 unge i landet. Tabel 3 viser, at kommunerne er bekymrede for, at der er risiko for prostitutionsdebut for cirka 9,1 unge for hver 10.000 unge i landet.

Tabel 3.
Kommunernes kendskab til unge i risiko.

Amt	Unge i amtet, 13-21 år	Unge som vurderes i risiko for prostitution	Unge i risiko for prostitution for hver 10.000
Kbh. / Frb. Kom.	42.633	55	12.9
Københavns	57.925	34	5.7
Frederiksborg	34.614	26	7.5
Roskilde	21.797	20	9.2
Vestsjællands	29.543	7	2.4
Storstrøms	25.239	18	7.1
Bornholms	4.493	3	6.7
Fyns	46.218	52	11.3
Sønderjyllands	27.289	19	7.0
Ribe	24.262	11	4.5
Vejle	35.488	103	29
Ringkøbing	30.423	39	12.8
Århus	63.898	53	8.3
Viborg	24.927	20	8.0
Nordjyllands	51.392	17	3.3
Gennemsnit	-	-	9.1
Total	520.141	477	-

10 kommuner oplyser om andre årsager til deres bekymring for unges risiko for at være på vej ud i prostitution, end de, der er nævnt i spørgeskemaet ³. Følgende årsager angives

- Omsorgssvigt.
- Adgang til Internettet.
- Homoseksuelle mænd finder kontakt via Internettet.
- Salg af seksuelle ydelser for øl.
- Aldrig hjemme hos moderen om natten.
- Ofte aftaler med forskellige mænd.

³ Se Bilag 1.

- Bor hos tilfældige p.g.a. konflikter i hjemmet.
- Meget tidlig sexdebut.
- Grænseløs adfærd over for mænd og drenge, og særligt over for mænd/drenge af anden etnisk baggrund.
- Udsagn og påfaldende interesse for emnet prostitution.
- Den unges psykiske tilstand eller intellektuelle formåen.
- Selvdestruktiv adfærd.

3.2 Opdelt efter kommunens indbyggertal

Når kommunernes oplysninger opgøres efter størrelsen på de enkelte kommuner og karakteren af deres kendskab til de unge, fremstår store forskelle kommunerne imellem.

I tabel 4 viser kolonne 1 sammenhæng mellem kommunens størrelse og antallet af kommuner, som har kendskab til unge i prostitution. Men samtidig viser tabellen at det kun er 6 ud af de 14 kommuner med mere end 50.000 indbyggere, som har kendskab til unge i prostitution. Det er samtidig meget overraskende, at 3 af kommunerne hverken har kendskab til eller bekymring for nogen af de unge i kommunen.

I tabellen viser kolonne 3 sammenhæng mellem kommunens størrelse og antallet af kommuner, som hverken kender til unge, som har prostitueret sig eller som man har været bekymret for. Alligevel er der 1 kommune med mindre end 10.000 indbyggere, som kender til 1 ung i prostitution og 20 kommuner, som er bekymret for unge i deres kommune.

Tabel 4.
Kommunerne opdelt efter indbyggertal

Indbyggertal i kommunen	1. Antal kommuner med kendskab til og bekymring for unges prostitution	2. Antal kommuner med bekymring for unges prostitution	3. Antal kommuner uden kendskab til eller bekymring for unges prostitution
0 - 4.999	0	3	8
5.000 - 9.999	1	17	73
10.000 - 14.999	2	14	20
15.000 - 24.999	3	14	14
25.000 - 34.999	1	2	5
35.000 - 49.999	3	8	1
50.000 -	6	5	3
I alt	16	63	124

3.3 Alder

Der skelnes i spørgeskemaet mellem unge under 15 år, fra 15 til 17 år og fra 18 til 21 år. Skellet ved 15 år er valgt, fordi 15 år er den seksuelle lavalder i straffeloven (§ 222), hvorefter *"Den, som har samleje med et barn under 15 år straffes med fængsel indtil 6 år"*. § 222, stk. 2. fastsætter at *"Har barnet været under 12 år, eller har gerningsmanden forskaffet sig samlejet ved tvang eller fremsættelser af trusler, kan straffen stige til fængsel indtil 10 år."* Iflg. straffelovens § 226 anvendes en forholdsmæssig mindre straf, bl.a. hvis handlingen fandt sted uden gerningsmandens viden om ofrets alder, eksempelvis i tilfælde af uagtsomhed.

Kommunen kan vælge, men har ikke pligt til at anmelde volds- og sædelighedsager mod børn og unge til politiet, jf. Vejledning om særlig støtte til børn og unge, punkt 27 i henhold til Serviceloven. Personer under 18 år betragtes i denne sammenhæng som børn og unge. Når kommunerne oplyser om kendskab til børn under 15 år i prostitution, bliver dette oftest betragtet som seksuelle overgreb, som "kunden" betaler eller belønner barnet for. Det samme gælder iflg. straffelovens § 223 for unge under 18 år.

I spørgeskemaet er der spurgt specifikt til aldersgruppen mellem 15 og 17 år, denne aldersgruppe beskyttes på den ene side fortsat som børn. Iflg.

Straffelovens § 223 a fastslår, at *"Den, der som kunde har samleje med en person under 18 år, der helt eller delvis ernærer sig ved prostitution, straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år."* Forekomsten af unge i denne aldersgruppe, som prostituerer sig, antyder dermed også noget om forekomsten af prostitutionskunders overtrædelser af straffelovens § 223 a.

Gruppen af unge mellem 18 og 21 år er primært inddraget, fordi servicelovens § 55 giver kommunerne mulighed for at opretholde foranstaltninger over for unge efter, at de er fyldt 18 år. Denne gruppe af unge er juridisk set voksne og myndige, og køb af seksuelle ydelser af unge i denne aldersgruppe er ikke strafbart.

Unge i prostitution

3 af de 203 kommuner, som har besvaret spørgeskemaet oplyser, at de har kendskab til i alt 4 unge under 15 år i prostitution, hvilket svarer til 8 % af de unge, som kommunerne kender til. Københavns og Frederiksberg kommuner har oplyst om 2 unge i denne aldersgruppe. 2 kommuner, én i Ringkøbing Amt og én i Nordjyllands Amt, har hver opgivet, at de kender til 1 ung under 15 år i prostitution. I den mindste kommune er antallet af indbyggere lidt over 40.000.

I alt 13 af kommunerne oplyser, at de har viden om i alt 27 unge mellem 15 og 17 år, som prostituerer sig, hvilket udgør 53 % af de unge, kommunerne kender til i prostitution.

Kommunerne i Vejle Amt, efterfulgt af Københavns Amt, Århus Amt og Københavns og Frederiksberg kommuner, rapporterer om henholdsvis 6 eller 5 unge mellem 15 og 17 år i prostitution. Frederiksborg, Ribe og Ringkøbing Amter rapporterer hver om kendskabet til 1 ung. Den mindste kommune har lidt over 8.000 indbyggere og oplyser, at de har kendskab til 1 ung i prostitution i denne aldersgruppe.

Sammenlagt 7 kommuner tilkendegiver, at de har kendskab til i alt 19 unge mellem 18 og 21 i år prostitution, hvilket svarer til 37 % af de unge i prostitution, som kommunerne har kendskab til. Københavns og Frederiksberg kommuner og Nordjyllands Amt rapporterer om henholdsvis 6 og 5 unge i prosti-

tution. Københavns, Storstrøms, Ribe, Vejle, og Århus Amter rapporterer om henholdsvis 1 eller 2 unge i prostitution. Den mindste kommune, der oplyser, at de har kendskab til 1 ung i prostitution i denne aldersgruppe er på 11.500 indbyggere.

Tabel 5.
Prostitution og alder.

Amt	Antal unge under 15 år	Antal unge mellem 15 og 17 år	Antal unge mellem 18 og 21 år
Kbh. / Frb. Kom.	2	5	6
Københavns	0	5	2
Frederiksborg	0	1	0
Storstrøms	0	3	2
Ribe	0	1	1
Vejle	0	6	2
Ringkøbing	1	1	0
Århus	0	5	1
Nordjylland	1	0	5
Total	4	27	19

Antallet af unge i prostitution opdelt efter alder i tabel 5 er 50 af det samlede antal på 51. Dette skyldes, at ikke alle kommuner har besvaret hele spørgeskemaet. Enkelte kommuner har valgt kun at udfylde dele af spørgeskemaet, hvorfor afvigelsen opstår.

Unge, hvis adfærd skaber bekymring for risiko for prostitution

41 kommuner oplyser, at de nærer bekymring for prostitutionsrisiko for 172 unge under 15 år. Dette svarer til 20 % af besvarelserne og 36 % af de unge, som kommunerne er bekymrede for.

52 kommuner oplyser, at deres bekymring handler om i alt 172 unge mellem 15 og 17 år, hvilket udgør 26 % af besvarelserne og 36 % af de unge, som kommunerne er bekymrede for.

17 kommuner oplyser, at de nærer bekymring for i alt 49 unge mellem 18 og 21 år, hvilket udgør 8 % af besvarelserne og 10 % af de unge som kommunerne er bekymrede for.

Tabel 6.
Risiko og alder

Amt	Antal unge under 15 år	Antal unge mellem 15 og 17 år	Antal unge mellem 18 og 21 år
Kbh. / Frb. Kom.	18	19	8
Københavns	10	20	5
Frederiksborg	5	10	11
Roskilde	7	10	2
Vestsjællands	2	5	0
Storstrøms	5	13	0
Bornholms	0	0	2
Fyns	31	21	0
Sønderjyllands	6	10	3
Ribe	4	3	4
Vejle	30	19	4
Ringkøbing	19	13	7
Århus	27	10	3
Viborg	3	7	0
Nordjyllands	5	12	0
Total	172	172	49

I de returnerede spørgeskemaer mangler svar på dette spørgsmål for 84 af de 477 unge, hvilket svarer til 17 % af de unge, som kommunerne er bekymrede for.

3.4 Køn og etnisk herkomst

Unge i prostitution

41 af de 51 unge i prostitution er piger af dansk herkomst. Dette svarer til 80 % af de unge, kommunerne har kendskab til i prostitution. Svarene fordeler sig på 13 kommuner.

2 kommuner har hver kendskab til 1 ung pige af anden etnisk baggrund i prostitution, hvilket svarer til 4 % af de unge, kommunerne kender til i prostitution. De 2 kommuner ligger i henholdsvis Frederiksborg og Nordjyllands Amt. Frederiksborg Amts kommuner adskiller sig fra de øvrige amter ved, at de sammenlagt kun har kendskab til 1 pige med anden etnisk herkomst i prostitution.

3 kommuner i 3 forskellige amter har viden om 1 ung dreng af dansk herkomst i prostitution og Frederiksborg og Københavns kommuner kender til 2 drenge. I alt har kommunerne således kendskab til 5 drenge i prostitution. Drengene udgør 10 % af de unge i prostitution, som kommunerne har kendskab til.

1 kommune i Københavns Amt har kendskab til 1 ung dreng af anden etnisk baggrund i prostitution. Det svarer til 2 % af de unge, kommunerne har kendskab til i prostitution.

Tabel 7.
Prostitution- køn og etnisk herkomst

Amt	Antal piger af dansk herkomst	Antal drenge af dansk herkomst	Antal piger af anden etnisk herkomst	Antal drenge af anden etnisk herkomst
Kbh. / Frb. Kom.	9	2	0	0
Københavns	5	1	0	1
Frederiksborg	0	0	1	0
Storstrøms	4	1	0	0
Ribe	1	1	0	0
Vejle	9	0	0	0
Ringkøbing	2	0	0	0
Århus	6	0	0	0
Nordjyllands	5	1	0	
Total	41	5	2	1

Der mangler i besvarelsene oplysning om køn og etnisk herkomst for 2 unge,

hvilket svarer til 4 %. Det er derfor kun muligt at se køn og etnisk herkomst i sammenhæng for 49 af de unge.

Kommunerne blev ikke i spørgeskemaet præsenteret for en nærmere definition af unges etniske herkomst. Kommunernes kategorisering af de unge som unge af dansk eller af anden etnisk herkomst beror derfor på deres opfattelse af, hvornår en ung anses som værende af dansk eller af anden etnisk herkomst.

Undersøgelsen viser, at kommunerne har kendskab til i alt 3 unge af anden etnisk herkomst i prostitution. I Danmarks Statistiks opgørelser fremtræder unge af "anden etnisk herkomst", som efterkommere af og indvandrere. Ifølge Danmarks Statistiks database var der pr. 1. januar 2001, 46.831 unge i aldersgruppen fra 13 til og med 21 år af anden etnisk herkomst end dansk. Antallet af unge af anden etnisk herkomst i prostitution er derfor på landsplan 0,6 unge for hver 10.000. Forekomsten af etniske unge i prostitution er dermed lidt lavere end den gennemsnitlige forekomst af unge i prostitution, som er 0,9 for hver 10.000 unge, jf. tabel 2.

Som det fremgår af tabel 7, har kommunerne overvejende kendskab til unge piger i prostitution, uanset etnisk herkomst. Det kan derfor være relevant at se nøjere på forekomsten af unge piger i prostitution. Nedenstående tabel viser henholdsvis antallet af unge piger i prostitution og antallet af unge piger i de enkelte amter. Den sidste kolonne angiver koncentrationen af unge piger i prostitution i de respektive amter. Eksempelvis i Københavns amt er der kendskab til 1,8 piger med prostitutionserfaring for hver 10.000 unge piger i amtet. Angivelserne for antallet af unge piger mellem det 13. og 21. leveår i de respektive amter er hentet fra Danmarks Statistik og viser antallet pr. 1. januar 2001.

Københavns og Frederiksberg kommuner og Vejle amt skiller sig væsentligt ud fra de øvrige amter ved, at begge har kendskab til 9 unge piger i prostitution. Vejle Amt adskiller sig dog væsentligt fra København og Frederiksberg kommuner ved, at forekomsten af unge piger i prostitution er 5,2 for hver 10.000, mens den i Københavns og Frederiksberg kommuner er 4,0 piger i prostitution for hver 10.000 unge piger.

Tabel 8.
Prostitution- og antal piger

Amt	Antal piger i amtet, 13-21 år	Antal piger i prostitution	Antal piger i prostitution for hver 10.000
Kbh. / Frb. Kom.	22.503	9	4.0
Københavns	28.266	5	1.8
Frederiksborg	16.660	1	0.6
Roskilde	10.603	0	0.0
Vestsjællands	14.461	0	0.0
Storstrøms	12.230	4	3.3
Bornholms	2.140	0	0.0
Fyns	22.425	0	0.0
Sønderjyllands	13.365	0	0.0
Ribe	11.736	1	0.9
Vejle	17.269	9	5.2
Ringkøbing	14.770	2	1.4
Århus	31.561	6	1.9
Viborg	11.956	0	0.0
Nordjyllands	24.823	6	2.4
Gennemsnit	-	-	1.4
Total	254.768	43	-

Gennemsnittet af unge i prostitution var jf. tabel 2, 0,9 for hver 10.000 unge. For pigernes vedkommende er gennemsnittet derimod 1,4 for hver 10.000 unge piger.

Unge, hvis adfærd skaber bekymring for risiko for prostitution

61 kommuner oplyser, at de nærer bekymring for i alt 300 unge piger af dansk herkomst, hvilket udgør 63 % af de unge, som vækker kommunernes bekymring og 30 % af besvarelsene. 15 kommuner oplyser, at de er bekymrede for i alt 42 unge piger af anden etnisk herkomst, svarende til 9 % af de unge, som foranlediger kommunernes bekymring og 7 % af besvarelsene.

24 kommuner oplyser, at de er bekymrede for i alt 62 unge drenge af dansk herkomst. Dette udgør 13 % af de unge, kommunerne er bekymrede for, og 12 % af besvarelsene. 8 kommuner nærer bekymring for i alt 11 unge drenge af anden etnisk herkomst, hvilket udgør 2 % af de unge, som vækker bekymring og 4 % af besvarelsene.

Tabel 9.
Risiko- køn og etnisk herkomst

Amt	Antal piger af dansk herkomst	Antal drenge af dansk herkomst	Antal piger af anden etnisk herkomst	Antal drenge af anden etnisk herkomst
Kbh. / Frb. Kom.	36	5	8	2
Københavns	28	2	2	2
Frederiksborg	18	5	1	0
Roskilde	8	2	2	1
Vestsjællands	3	0	0	0
Storstrøms	15	1	1	1
Bornholms	3	0	0	0
Fyns	40	10	2	0
Sønderjyllands	15	0	3	1
Ribe	7	2	2	0
Vejle	40	6	5	1
Ringkøbing	23	15	0	0
Århus	37	7	13	3
Viborg	16	1	3	0
Nordjyllands	11	6	0	0
Total	300	62	42	11

I de besvarede spørgeskemaer mangler besvarelser for i alt 62 af de 477 unge om kombinationen etnisk herkomst og køn, svarende til 13 % af gruppen.

Kommunerne oplyser, at de er bekymrede for risiko for prostitution for i alt 53 unge af anden etnisk herkomst. Dette svarer til, at kommunerne udtrykker bekymring for 11,3 unge for hver 10.000 unge af anden etnisk herkomst.

Kommunernes bekymring for unges risiko for prostitution er således lidt højere, når de unge er af anden etnisk herkomst end dansk. Den gennemsnitlige forekomst af unge, som kommunerne nærer bekymring for er 9,1 for hver 10.000 unge.

I lighed med kendskab til unge i prostitution, drejer kommunernes bekymring for unges risiko for prostitution sig overvejende om de unge piger. Opgørelsen nedenfor af besvarelsenerne i tabel 10, om kommunernes bekymring, viser, at Fyns, Vejle og Århus Amter og Københavns og Frederiksberg kommuner udtrykker bekymring for de største antal unge piger. Kommunerne i Vejle Amt skiller sig ud ved, at der udtrykkes bekymring for 45 piger, hvilket svarer til 26 ud af hver 10.000 unge piger i amtet. Kommunerne i Vestsjællands Amt udskiller sig i den modsatte ende ved blot at udtrykke bekymring for i alt 2,1 af hver 10.000 unge piger i amtet.

Sammenholdes kommunernes samlede kendskab til unge piger i prostitution, tabel 8, med deres bekymring for unge pigers risiko for prostitution, fremgår det, at kommunerne har kendskab til 1.4 unge piger med prostitutionserfaring for hver 10.000 unge piger, mens de nærer bekymring for 13 unge for hver 10.000 unge piger. Kommunernes bekymring for unge piger af anden etnisk herkomst synes at være forholdsvis større. Sammenlignet fremgår, at hver gang kommunerne har kendskab til 1 ung pige af dansk herkomst, nærer de bekymring for 7. For piger af anden etnisk herkomst gælder imidlertid, at for hver pige af anden etnisk herkomst, kommunerne har kendskab til i prostitution, nærer de bekymring for 21. Det skal dog bemærkes, at de absolutte tal er meget små.

Tabel 10.
Risiko- og antal piger

Amt	Piger i amtet, 3-21 år	Antal piger i risiko	Piger i risiko for hver 10.000
Kbh. / Frb. Kom.	22.503	44	19.6
Københavns	28.266	30	10.6
Frederiksborg	16.660	19	11.4
Roskilde	10.603	10	6.2
Vestsjællands	14.461	3	2.1
Storstrøms	12.230	16	13.1
Bornholms	2.140	3	14.0
Fyns	22.425	42	18.7
Sønderjyllands	13.365	18	13.5
Ribe	11.736	9	7.7
Vejle	17.269	45	26.0
Ringkøbing	14.770	23	15.6
Århus	31.561	50	15.9
Viborg	11.956	19	15.9
Nordjyllands	24.823	11	4.4
Gennemsnit	-	-	13.0
Total	254.768	342	-

3.5 De unges relation til socialforvaltningen

Unge i prostitution

Spørgsmålet om de unges relation til socialforvaltningen er besvaret for 43 af de i alt 51 unge, kommunerne har kendskab til i prostitution. De manglende 8 besvarelser svarer til knap 16 % af det samlede antal unge i prostitution.

13 kommuner oplyste, at de for i alt 35 unge havde forudgående kendskab til den unge selv eller dennes familie, svarende til 69 % af de unge, kommunerne har kendskab til i prostitution. 7 kommuner har oplyst, at de for i alt 8 unge ikke havde forudgående kendskab til den unge eller dennes familie, svarende til 16 % af de unge i denne gruppe.

Tabel 11.
Prostitution – og relation til socialforvaltningen

Amt	Ung / familie tidligere modtaget en social indsats	Ung / familie ikke tidligere modtaget en social indsats
Kbh. / Frb. Kom.	10	1
Københavns	5	2
Frederiksborg	1	0
Storstrøms	4	1
Ribe	2	0
Vejle	8	1
Ringkøbing	2	0
Århus	3	3
Total	35	8

Unge, hvis adfærd skaber bekymring for risiko for prostitution

62 kommuner havde et forudgående kendskab til sammenlagt 312 unge eller deres familier, hvilket svarer til 65 % af de unge, som foranlediger kommunernes bekymring og 31 % af besvarelsene. 28 kommuner oplyser, at de ikke havde forudgående kendskab til i alt 89 unge eller deres familier, svarende til knapt 19 % af de unge i denne gruppe.

Tabel 12.
Prostitution - og relation til socialforvaltningen

Amt	Ung / familie tidligere modtaget en social indsats	Ung / familie ikke tidligere modtaget social indsats
Kbh. / Frb. Kom.	32	21
Københavns	26	8
Frederiksborg	23	1
Roskilde	16	3
Vestsjællands	3	0
Storstrøms	17	1
Bornholms	2	1
Fyns	45	7
Sønderjyllands	14	5
Ribe	11	0
Vejle	42	10
Ringkøbing	31	7
Århus	29	19
Viborg	8	2
Nordjyllands	13	4
Total	312	89

Der foreligger besvarelser for 401 af de 477 unge, kommunerne nærer bekymring for, og der mangler således svar på i alt 76 unges relation til det sociale hjælpeapparat, svarende til 16 % af de unge, som kommunerne udtrykker bekymring for.

3.6 Social indsats

Unge i prostitution

3 kommuner har ikke redegjort for dette spørgsmål. Der foreligger således oplysninger om 48 af de i alt 51 unge i prostitution (et frafald på 6 % af de unge). I alt 9 kommuner oplyser, at de har iværksat sociale foranstaltninger over for sammenlagt 19 unge på grund af prostitution, svarende til 37% af de

unge i denne gruppe. Over for de øvrige 29 unge, som kommunerne har kendskab til i prostitution, er der ikke iværksat en social indsats på denne baggrund, svarende til 57 %. Disse unge er fordelt på 9 amter, jf. tabel 13. Der iværksættes således ikke sociale foranstaltninger over for størstedelen af de unge på baggrund af kommunens kendskab til de unges prostitution.

Tabel 13.
Prostitution – og social indsats

Amt	Ung modtaget social indsats p.g.a. kendskabet til prostitution	Ung ikke modtaget social indsats p.g.a. kendskabet til prostitution
Kbh. / Frb. Kom.	3	8
Københavns	1	6
Frederiksborg	-	1
Storstrøms	1	4
Ribe	-	2
Vejle	8	0
Ringkøbing	1	1
Århus	5	1
Nordjylland	-	6
Total	19	29

Kommunerne har redegjort for årsagerne til, at de ikke iværksatte en social foranstaltning til trods for deres kendskab til den unges prostitution. Hovedparten af besvarelserne angiver, at årsagen hertil var, at den unge allerede var anbragt i døgnbehandling på det tidspunkt, forvaltningen fik kendskab til den unges prostitution. De resterende besvarelser angiver, at årsagen var, at den unge ikke var motiveret for en social indsats. En enkelt kommune skriver, at *"den unge klarer sig tilsyneladende"*.

Unge, hvis adfærd skaber bekymring for risiko for prostitution

39 kommuner oplyser, at de havde indledt en social indsats som følge af bekymring for prostitution for sammenlagt 167 unge, svarende til 35 % af de unge, som kommunerne nærer bekymring for. 38 kommuner oplyser, at de

ikke havde indledt en social foranstaltning på baggrund af bekymringen for prostitution for sammenlagt 179 unge, svarende til 38 % af de unge, som giver anledning til bekymring i kommunerne.

Størstedelen af kommunerne oplyser, at deres grund til ikke at iværksætte en social indsats over for disse unge på baggrund af deres bekymring var, at de unge allerede var i en foranstaltning. Samtidig oplyser kommunerne, at foranstaltningen var foranlediget af andre sociale problemstillinger end risikoen for prostitution.

Enkelte kommuner oplyser, at de ikke havde iværksat foranstaltninger over for den unge, fordi:

- der ikke var nogen motivation hos den unge
- den unges eget netværk blev inddraget
- der hidtil kun havde været bekymring for pigerne, men intet konkret.
- der ikke var viden om, at de unge *har* prostitueret sig

Tabel 14.
Risiko og social indsats

Amt	Ung modtaget social indsats p.g.a. kendskabet til prostitution	Ung ikke modtaget social indsats p.g.a. kendskabet til prostitution
Kbh. / Frb. Kom.	24	29
Københavns	11	23
Frederiksborg	0	23
Roskilde	13	6
Vestsjællands	0	3
Storstrøms	8	10
Bornholms	0	3
Fyns	17	11
Sønderjyllands	6	13
Ribe	7	4
Vejle	32	20
Ringkøbing	9	11
Århus	22	14
Viborg	10	0
Nordjyllands	8	9
Total	167	179

I det indkomne materiale findes der ikke oplysninger for 131 af de 477 unge, svarende til 27 %, om hvorvidt de er blevet tilbudt en social indsats som følge af kommunens bekymring for, at de kan være på vej ud i prostitution.

3.7 Type af sociale foranstaltninger

Unge i prostitution

I spørgeskemaet blev kommunerne bedt om at angive, hvilke af servicelovens sociale foranstaltninger (§ 40), de primært iværksætter over for de unge og/eller deres familier i forbindelse med de unge i prostitution. De sociale foranstaltninger, der kan være tale om er:

- en personlig rådgiver
- en kontaktperson
- behandling, f.eks. psykolog- eller anden ambulante behandling
- anbringelse på institution

Kommunernes foranstaltninger over for unge i prostitution var primært døgn-anbringelse, herefter udpegning af en personlig rådgiver, psykologisk støtte, kontaktperson eller anden ambulante behandling, især familie- og narkotika-behandlingsinstitutioner.

Unge, hvis adfærd skaber bekymring for risiko for prostitution

Over for unge, som kommunerne er bekymrede for, er i risiko for prostitution, er tilbud om en kontaktperson, psykologbistand eller anbringelse på en institution de foranstaltninger, der oftest iværksættes, ifølge kommunernes besvarelser. Der anvendes oftest "bløde" foranstaltninger som familierådgivere, de unge henvises til børne- og ungdomsrådgivninger, de unge tilbydes efterskoleophold eller anden alternativ skolegang. En enkelt kommune oplyser, at den unges sagsbehandler er blevet anvendt som støtte- og kontaktperson.

3.8 Kommunernes vurdering af problemstillingerne

Kommunerne er blevet spurgt, hvordan de oplevede problemer omkring unges prostitution udvikle sig i deres kommune – om de oplevede dem som stigende, uændrede, faldende eller "ved ikke".

Unge i prostitution

120 af de 203 kommuner besvarede dette spørgsmål.

2 kommuner oplyser, at problemerne omkring unge i prostitution er i stigning.

55 kommuner angiver, at problemerne med unge i henseende til prostitution er uændrede.

1 kommune angiver, at problemerne med hensyn til unge og prostitution er faldende.

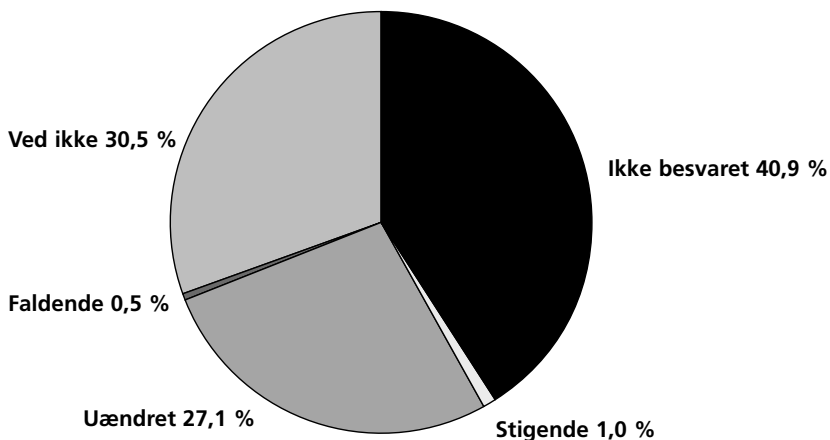
62 kommuner oplyser, at de ingen viden har om udviklingen på området.

Tabel 15.
Prostitution – og problemets udvikling

Amt	Stigende	Uændrede	Faldende	Ved ikke
Kbh. / Frb. Kom.	-	1	-	1
København	1	-	-	9
Frederiksborg	-	-	-	4
Roskilde	-	1	-	1
Vestsjællands	-	5	-	4
Storstrøms	-	8	-	3
Bornholms	-	1	-	1
Fyns	-	5	1	10
Sønderjyllands	-	3	-	6
Ribe	-	2	-	4
Vejle	-	5	-	2
Ringkøbing	-	3	-	4
Århus	1	11	-	5
Viborg	-	6	-	3
Nordjyllands	-	4	-	5
Total	2	55	1	62

Som tabellen viser, har over halvdelen af kommunerne ingen viden om udviklingen af problemer forbundne med unges prostitution i deres kommune, ligesom det må formodes, at de 83 kommuner, som ikke har besvaret dette spørgsmål, heller ikke har viden herom.

Figur 1.
Prostitution – og problemets udvikling

Unge, hvis adfærd skaber bekymring for risiko for prostitution

145 af de 203 kommuner besvarede dette spørgsmål.

19 kommuner oplyser, at problemerne med unges risiko for at være på vej ud i prostitution er i stigning i deres kommune.

63 kommuner, oplyser at disse problemer er uændrede.

2 kommuner oplyser, at problemerne med unge i risiko for unges prostitutionsdebut er faldende.

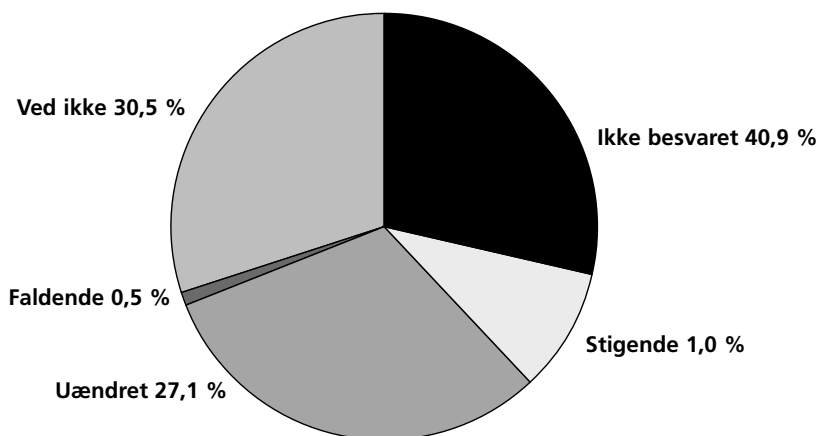
61 kommuner er ikke vidende om udviklingen vedrørende unges risiko for at være på vej ud i prostitution.

Tabel 16.
Risiko – og problemets udvikling

Amt	Stigende	Uændrede	Faldende	Ved ikke
Kbh. / Frb. Kom.	-	1	-	1
Københavns	2	2	-	10
Frederiksborg	1	3	-	3
Roskilde	-	2	-	4
Vestsjællands	-	4	-	4
Storstrøms	-	11	-	4
Bornholms	1	1	-	-
Fyns	3	6	1	9
Sønderjyllands	2	3	-	5
Ribe	1	3	-	5
Vejle	2	7	-	2
Ringkøbing	1	3	1	2
Århus	3	10	-	6
Viborg	2	3	-	3
Nordjyllands	1	4	-	3
Total	19	63	2	61

I modsætning til kommunernes oplevelse af omfang og udvikling i problemet med unge i prostitution, oplever en større del af kommunerne, at unges risiko for at være på vej ud i prostitution er stigende. Andelen af kommuner, som ikke har viden om problemernes udvikling, er næsten den samme i forhold til begge grupper af unge.

Figur 2.
Risiko og problemets udvikling

3.9 Kommunernes bemærkninger

Kommunerne blev sidst i spørgeskemaet bedt om at anføre bemærkninger, de i øvrigt måtte have om unge i relation til prostitution. Enkelte kommuner har derudover valgt at beskrive deres viden mere fyldigt i et brev om, hvordan de har fået denne viden og om andre forhold vedrørende de unge eller undersøgelsen.

3 kommuner oplyser, at de generelt er opmærksomme på unge, der indleder et misbrug af euforiserende stoffer. Anbringelser af disse unge udspringer derfor først og fremmest af de unges behov for behandling af deres misbrug.

2 mindre landkommuner oplyser, at problemstillingen ikke findes i deres kommuner. Den ene kommune antager "at sådanne unge piger ville søge til større byer for at udøve en sådan aktivitet".

En kommune beskriver rockerrelaterede problemer, kombineret med unges forskellige misbrug som hovedårsagen til deres bekymring for, at unge i deres kommune prostituerer sig. Kommunen kender dog ikke konkret til unge i prostitution.

Andre eksempler på kommunernes bemærkninger:

- En kommune oplyser, at deres bekymring er stigende som følge af Internettet og den nye ungdomskultur, endvidere mener to kommuner, at de unges forældre arbejder for meget.
- En kommune oplyser, at stadig flere familier tager ophold i deres kommune med børn, som af kommunen anses for at være i risiko for at prostituere sig.
- En kommune oplyser, at de unge ofte kommer fra skilsmisseg familier.
- En kommune oplyser, at de to unge, de er bekymrede for, er familiesammenført med deres mødre.
- To kommuner oplyser, at de tal, de har angivet, udtrykker større opmærksomhed på problematikken.
- En kommune mener, at det er vigtigt at tage de unges ønsker alvorligt. For eksempel unge, der ønsker at flytte hjemmefra. De mener, at risikoen for prostitution er tilstede, hvis kommunen ikke træder til med hjælp til at betale husleje for de unge.
- En kommune oplyser, at de uformelt har kendskab til, at prostitution findes i et vist omfang i deres kommune, men de har ikke konkret viden om enkeltpersoner i prostitution.
- En kommune oplyser, at 20 % af de unge, som henvender sig for at modtage rådgivning, har oplevet seksuelle overgreb i deres barndom. Man mener dog ikke, at disse unge nødvendigvis er i risiko for prostitution, men at bekymringen naturligvis ikke kan afvises. Man mener desuden, at risikoen øges, hvis de unge også har problemer med alkohol- og narkomisbrug.
- En kommune mener ikke, at unge i landområder vælger at prostituere sig lokalt.

Enkelte af kommunernes oplysninger er ikke gengivet, da de var vanskelige at anonymisere.

4. Andre relevante undersøgelser.

4.1 Evaluering af straffelovens § 223 a

Som led i de danske bestræbelser på at efterleve de internationale forpligtelser i FN's Børnekonvention blev der i 1999 indføjet en ny bestemmelse i straffelovens kapitel 24 om sædelighedsforbrydelser. Med straffelovens § 223 a blev køb af seksuelle ydelser hos unge under 18 år som udgangspunkt kriminaliseret: *"Den, der som kunde har samleje med en person under 18 år, der helt eller delvis ernærer sig ved prostitution, straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år."* § 223 a er et resultat af den internationale indsats mod seksuelt misbrug af børn.

For at vurdere bestemmelsens anvendelse og effekt i praksis har Justitsministeriet foretaget en evaluering af straffelovens § 223 a. Evalueringen, *"Unge i Prostitution og Lovgivning"* blev foretaget af sociolog Claus Laurrup. Evalueringen⁴ afdækker effekten af, holdninger og kendskab til § 223 a, inden for dommerstanden, politiet, socialarbejdere og de prostituerede.

Evalueringen viste, at om end stort set alle interviewede giver udtryk for, at prostitution blandt unge under 18 år er et uacceptabelt problem i samfundet, har straffelovens § 223 a haft en meget ringe praktisk effekt, både hvad angår anmeldelser og domsfældelser af prostitutionskunder. Ligeledes vurderes det, at indførelsen af straffelovens § 223 a heller ikke har bevirket, at antallet af unge, som sælger seksuelle ydelser, er reduceret. Hovedårsagerne hertil er dels, at bestemmelsen ikke er særlig kendt blandt socialarbejdere i de miljøer, der oftest er i kontakt med unge i prostitution. Dels viser undersøgelsen, at politifolk og dommere problematiserer berettigelsen af bestemmelsen i den ovenfor nævnte formulering og udtrykker stor usikkerhed om, hvorvidt sigtelser vil kunne føre til en domfældelse⁵. Bestemmelsens krav om, at de unge

⁴ Laurrup, Claus: *"Unge i prostitution og lovgivning – Evaluering af Straffelovens §223 a"*. PRO-Centret, København 2002.

⁵ Straffelovens § 223 a er ved udgangen af 2002 under ændring. Den hidtil eneste dom for overtrædelse af straffeloven § 223 a er afsagt den 19. november 2002 ved Københavns Byret i en sag om overtrædelse af bestemmelsen. Den tiltalte, en 50 årig mand, blev dømt for i to tilfælde at have købt seksuelle ydelser af unge på 17 år. Han blev idømt 20 dagbøder á 250 kr.

skal ernære sig helt eller delvist ved prostitution, for at kunden begår en strafbar handling, er begrundelsen for denne usikkerhed.

Også socialarbejdere er skeptiske over for formuleringen af bestemmelsen, som indebærer, at det er den unge, der bærer bevisbyrden i forbindelse med en sigtelse og eventuel dom af en prostitutionskunde. Endvidere understreger socialarbejdere, at kriminaliseringen ikke kan stå alene, men må følges op af forebyggende social indsats, især over for unge, som befinder sig på sociale væresteder, døgninstitutioner og lignende institutioner.

4.2 Unges trivsel år 2002

Statens Institut for Folkesundhed har på baggrund af Socialministeriets redegørelse om en forstærket indsats mod seksuelt misbrug af børn fra juli 2000, foretaget en undersøgelse om unges seksuelle erfaringer med fokus på seksuelle overgreb i barndommen. Undersøgelsen er foretaget af speciallæge Karin Helweg-Larsen og lektor i klinisk børnepsykologi Helmer Bøving Larsen. Den blev publiceret i august 2002 med titlen *"UNGES TRIVSEL ÅR 2002 – En undersøgelse med fokus på seksuelle overgreb i barndommen"*.

Undersøgelsen er baseret på unges selvrapportering om deres fysiske og psykiske trivsel, med fokus på seksuelle overgreb og er gennemført som en computerbaseret spørgeskemaundersøgelse. De unge, som er interviewet, udgør et repræsentativt udsnit af de unge, som gik i folkeskolens 9. klasse år 2002, i alt 6.200 elever. Undersøgelsen beskriver tvang, trusler, vold og belønning i forbindelse med 14 til 15-åriges seksuelle erfaringer.

Undersøgelsen angiver, at forekomsten af unge, som har oplevet seksuelle overgreb er betydelig. Samtidig påvises sammenhænge mellem seksuelle overgreb, opvækstvilkår og en række trivselsproblemer. Undersøgelsens kap. 12. beskriver tvang, trusler, vold og belønning i forbindelse med 14 – 15 åriges seksuelle erfaringer.

Det interessante i relation til denne undersøgelse er, at trivselsundersøgelsen viste at 0,9 % af de unge, i alt 59, var blevet tilbudt betaling eller andre ydelser i forbindelse med seksuelle erfaringer. De oplyste tal omfatter både unge, som selv har vurderet, at den seksuelle erfaring var et overgreb, og unge, som

ikke relaterede erfaringen til et overgreb. Undersøgelsen viser dog ikke, om disse unge har modtaget betaling eller en anden ydelse i forbindelse med prostitution. De beskrevne situationer kan eksempelvis handle om såvel en ni år gammel dreng, som modtager en is som belønning af sin onkel efter et fuldbyrdet seksuelt overgreb som en 14-årig pige, der "tilfældigt" møder en mand, der tilbyder og betaler hende 200 kroner for samleje.

Tallene i undersøgelsen skal ses i sammenhæng med, at der pr.1. januar 2002 ifølge Danmarks Statistik var 58.695 15-årige i landet, hvilket svarer til, at der var næsten 10 gange så mange 15-årige, som dem, der deltog i undersøgelsen. Et kvalificeret skøn over hvor mange unge på landsplan, der er blevet tilbudt betaling eller anden belønning i forbindelse med en seksuel erfaring, vil være, at mere end 550 unge har fået tilbudt og fået betaling.

4.3 Undersøgelse om unge 14 til 17-årige i Oslo

En norsk undersøgelse om børn og unge i Oslo, foretaget af Norsk Institutt for Forskning om Oppvekst, Velferd og Aldring, Oslo, ved Willy Pedersen og Kristinn Hegna, er også relevant for denne undersøgelse. De af den norske undersøgelses resultater, som kunne relateres til unges prostitution er beskrevet i en artikel, "*Barn og unge som selger sex*", i "*Tidsskrift for Den norske lægeforening*, 120(2):215–220, 2000".

Den norske undersøgelse er baseret på et spørgeskema til skoleelever i Oslo mellem 14 og 17 år. I alt 10.812 elever indgår i undersøgelsen, som omfatter spørgsmål om unges liv generelt. Herunder optræder spørgsmål om elevernes prostitutionserfaringer på linje med spørgsmål om deres kontakt til forældre, skole, venner og det sociale system.

Undersøgelsen af unge i Oslo viste at 1,4 % af de unge i Oslo mellem 14 og 17 år havde solgt seksuelle ydelser. Flertallet af de unge, der havde solgt seksuelle ydelser, var under den seksuelle lavalder (16 år i Norge), da de havde deres prostitutionsdebut. Af de unge, der havde solgt seksuelle ydelser, havde 52 % gjort det mere end 10 gange inden for de sidste 12 måneder, og 30,7 % af de unge med prostitutionserfaring havde solgt seksuelle ydelser 1 – 3 gange. Gennemsnittet var 14 gange.

I undersøgelsen var der en restgruppe af unge, som ikke deltog i spørgeskemaundersøgelsen. Dels fordi nogle af dem ikke var i skole den pågældende dag, og dels fordi ikke alle unge fulgte undervisningen på de skoler, hvor undersøgelsen blev foretaget. Særligt de unge med sociale problemer, som modtog undervisning gennem alternative skoletilbud, må formodes at have været i kontakt med det sociale hjælpeapparat, og det må formodes, at en større andel af disse unge var i risiko for at blive involveret i prostitution end de unge, som har deltaget i undersøgelsen. Det betyder, at det samlede skøn af omfanget af unges involvering i prostitution i den norske undersøgelse må antages at være større end anslået.

5. Forsigtigt skøn over omfanget af unges prostitution i Danmark

Da der ikke er gennemført undersøgelser om udbredelsen af unge i prostitution i Danmark, findes der ingen egentlig viden om forekomsten. I forbindelse med denne undersøgelse er der foretaget et forsigtigt skøn over omfanget af unges involvering i prostitution med henblik på at sætte resultaterne af denne undersøgelse i perspektiv.

5.1 Et skøn over antallet af unge mellem 14 og 17 år i prostitution

I mangel af tilsvarende danske undersøgelser kan der foretages et skøn baseret på den norske undersøgelse. Indledningsvis skal der dog gøres opmærksom på tre forbehold, som er relevante at gøre opmærksom på.

1. Den norske undersøgelse er baseret på spørgeskemaer udfyldt af unge. Dermed kan det formodes, at en del unge undlader at fortælle om deres prostitution, hvis de eksempelvis oplever deres erfaringer som skamfulde eller blot ikke ønsker at videregive oplysninger om sig selv, uanset de er beskyttet af anonymitet.
2. Norsk kønsmoral, familieorientering etc. adskiller sig formentlig noget fra de danske forhold, hvilket kan påvirke både kundetilgang og udbyderside, som derfor vil være afpasset hinanden.

3. Endelig kan nævnes, at København almindeligvis betragtes som en mere kosmopolitisk hovedstad end Oslo. Der er derfor grund til at forestille sig, at der generelt er et større udbud af prostitutionsydelser i København end i Oslo, eksempelvis i forbindelse med tilrejsende til byen.

En omregning af de norske tal vil derfor formentlig være lavere end det reelle omfang i Danmark. For at kunne foretage et skøn af omfanget af unges involvering i prostitution i Danmark ud fra den norske undersøgelse, er det nødvendigt først at foretage et skøn for Københavns og Frederiksberg kommuner, der som hovedstads- området kan sammenlignes med Oslo.

I Københavns og Frederiksberg kommuner var der 1. januar 2000, omtrent samme tidspunkt som undersøgelsen for Oslo, 13.551 unge mellem 14 og 17 år.

Der var i Oslo 1,4 % børn og unge med prostitutionserfaring. Omregnet til København og Frederiksberg kommuner skulle det betyde, at 1,4 % af 13.551, eller 190 børn og unge skulle have prostitutionserfaring.

Et skøn af omfanget af unges prostitution i København og Frederiksberg kommuner vil bedst kunne gøres ved at anvende de norske oplysninger om unge, som inden for de sidste 12 måneder havde solgt seksuelle ydelser. Kommunerne i denne undersøgelse er også blevet bedt om at angive antallet af i prostitution inden for en periode af 1 år, som de har kendskab til, er i prostitution. For at nå frem til en sammenligning med denne undersøgelse, omregnes tallene fra Oslo-undersøgelsen ud fra forekomsten af unge, der havde solgt seksuelle ydelser mere end 10 gange inden for de sidste 12 måneder. Dette valg er truffet ud fra den betragtning, at socialforvaltningerne formentlig vil have vanskeligheder ved at opdage unges mere sporadiske prostitution.

52 % af de unge i Oslo med prostitutionserfaring havde solgt seksuelle ydelser mere end 10 gange inden for de sidste 12 måneder. Det vil for Københavns og Frederiksberg kommuner betyde, at 99 14-17-årige havde solgt seksuelle ydelser inden for et år, svarende til 73 unge (oprundet) pr. 10.000 i denne aldersgruppe.

Når skønnet for Københavns og Frederiksberg kommuner skal danne forudsætning for et forsigtigt skøn for hele landet, er det nødvendigt at finde frem til forholdet mellem koncentrationen af unges prostitution i Københavns og Frederiksberg kommuner og koncentrationen af unges prostitution i de øvrige amter i landet.

Forskellen mellem Københavns og Frederiksberg kommuner og de øvrige amter afspejles til dels i denne undersøgelse. Resultaterne viser, at Københavns og Frederiksberg kommuner kender til 3,5 gange så mange unge i prostitution som resten af kommunerne. Denne faktor kan anvendes i beregningen af antallet af unge i prostitution på landsplan.

Alle forbehold taget i betragtning bliver skønnet over unge 14-17-åriges involvering i prostitution på landsplan, jf. tabel 18, dermed på 99 (oprundet) for Københavns og Frederiksberg kommuner og 433 unge (oprundet) for det øvrige Danmark, i alt 531,3 unge på 14 – 17 år, som inden for en periode på 12 måneder har prostitueret sig mere end 10 gange.

Tabel 17.

Prostitution – Oslo-tal

Oslo	14 – 17-årige i prostitution, pr. 10.000
Unge i prostitution	140
Heraf 52 % mere end 10 gange, seneste 12 måneder.	72,8

Tabel 18.

Prostitution- omregning af Oslo-tal

Danmark	Antal 14 – 17-årige pr. 1.1.2000.	Antal 14 – 17-årige i prostitution	Antal 14 – 17-årige i prostitution pr. 10.000
København og Frederiksberg, i alt.	13.551	190	140
København og Frederiksberg, Mere end 10 gange, seneste 12 måneder.	13.551	98,7	72,8
Øvrige Danmark, Mere end 10 gange, seneste 12 måneder.	207.996	432,6	20,8
Hele Danmark, Mere end 10 gange, seneste 12 måneder.	221.547	531,3	24

5.2 Anslået omfang af unges involvering i prostitution

Det samlede skøn over omfanget af unges involvering i prostitution er foretaget på grundlag af samme beregning som ovenfor for antallet af de unge mellem 14 – 17-år og ud fra samme principper.

Tabel 19.
Prostitution – beregning for samlet omfang

Danmark	Antal 14-21-årige pr. 1.1.2000.	Antal 14-21-årige i prostitution	Antal 14-21-årige i prostitution pr. 10.000
København og Frederiksberg, i alt.	39.143	548	140
København og Frederiksberg, Mere end 10 gange, seneste 12 måneder.	39.143	285	72,8
Øvrige Danmark, Mere end 10 gange, seneste 12 måneder.	427.164	888,5	20,8
Hele Danmark, Mere end 10 gange, seneste 12 måneder.	466.307	1173,5	25,2

I denne beregning af unges involvering i prostitution er 13-årige unge ikke inddraget, da der formodentlig er meget få af disse, som er involveret i egentlig prostitution.

Skønnet af det samlede antal af unge 14-21-årige er sat lavt, blandt andet fordi den samlede omregning af antallet af unge med prostitutionserfaringer ikke tager hensyn til, at der formodentlig er flere 18-21-årige som prostituerer sig end 14-17-årige.

Efter de førnævnte forudsætninger bliver det samlede skønnede omfang af unges involvering i prostitution på, at knap 1.200 unge mellem 13 og 22 år i Danmark har prostitueret sig mere end 10 gange inden for 12 måneder.

6. Sammenfatning af fund

Denne undersøgelse har taget afsæt i en mindre, kvalitativ undersøgelse af unge på døgninstitutioner og prostitution foretaget af PRO-Centret i 2000. Undersøgelsen viste, at medarbejdere på socialpædagogiske døgn- og opholdssteder for børn og unge ikke havde tilstrækkelig fokus på prostitution som en mulig overlevelsestrategi for de unge, som opholdt sig på deres institution.

I undersøgelsen har det været hensigten at se på kommunernes kendskab til unges prostitution gennem et mindre spørgeskema til kommunerne om deres kendskab til unge i prostitution og unge, hvis adfærd skaber bekymring for risikoen for prostitution. Spørgeskemaet blev udsendt til samtlige kommuner og 203, eller 73,8 % af kommunerne returnerede spørgeskemaet eller besvarede henvendelsen telefonisk.

Kommunerne blev spurgt om deres kendskab for perioden mellem juni 2000 og juli 2001. De havde sammenlagt kendskab til 51 unge op til 22 år i prostitution. Væsentligt flere, i alt 477, unges adfærd skabte bekymring for risikoen for prostitution.

27 af de unge i undersøgelsen, som var i prostitution, var mellem 15 og 17 år. Det svarer til 54 % af gruppen. 19 af de unge var mellem 18 og 21 år, hvilket svarer til 38 %. Enkelte kommuner havde dog kendskab til børn/unge under 15 år i prostitution. I alt fire unge under 15 år, eller 8 % af de unge, var i prostitution. For de unge som skabte bekymring for prostitution, gjorde det sig gældende, at 44 % var under 15 år, 44 % var mellem 15 og 17 år og de resterende 12 % var mellem 18 og 21 år.

Af de 51 unge i prostitution, kommunerne havde kendskab til, var 41 piger af dansk herkomst, 5 var drenge af dansk herkomst, 2 var piger af anden etnisk herkomst og 1 dreng var af anden etnisk herkomst.

For de unge som skabte bekymring for prostitution var 72 % af de unge piger og 15 % drenge af dansk herkomst. 10 % var piger af anden etnisk herkomst og 3 % unge drenge af anden etnisk herkomst.

Kommunerne havde forudgående kendskab til den unge eller dennes

familie for cirka 80 % af de unges vedkommende, men dette var ikke tilfældet for de resterende 20 %. Kommunen havde et forudgående kendskab til den unge eller dennes familie for cirka 78 % af de unge, hvor de nærrede bekymring for risiko for prostitution, men ikke for de resterende 22 %.

40 % af de unge, kommunerne havde kendskab til i prostitution, blev tilbudt en social indsats på grundlag heraf, mens de øvrige 60 % ikke fik et sådant tilbud på grundlag af prostitution. Det betyder dog ikke nødvendigvis, at de ikke blev tilbudt sociale foranstaltninger som følge af andre problemer. Cirka 50 % af de unge, hvor kommunerne nærrede bekymring for, at de var i risiko for prostitution, blev tilbudt en social indsats på grund af kommunens bekymring. De andre ca. 50 % fik ikke et sådant tilbud, men de unge kan have fået tilbudt en social foranstaltning af andre årsager.

Cirka halvdelen af kommunerne oplyser, at de ikke har viden om hvorvidt problemerne med unges deltagelse i eller risiko for prostitution er stigende, uændret eller faldende. Eller de har ingen viden herom. Den anden halvdel af kommunerne vurderede, at problemstillingen omkring disse unge er uændret.

7. Konklusioner

Sammenlignet med problemer om unges sundhed, stofmisbrug, kriminalitet osv. kan forekomsten af unge i risiko for eller involverede i prostitution synes meget lille at dømme efter denne undersøgelse. De 203 kommuner, som besvarede spørgeskemaet, havde tilsammen kendskab til 51 unge i prostitution, hvilket svarer til 0,1 promille af alle unge mellem 13 og 21 år. Kommunerne oplyste, at de kendte 477 unge, hvis adfærd skabte bekymring for at de var på vej ud i prostitution. Dette svarer til 0,9 promille af de unge i den nævnte aldersgruppe.

Når de 51 unge, som kommunerne kendte til i prostitution, sammenholdes med de skønnede 1.200, som skulle have prostitueret sig mere end 10 gange inden for de sidste 12 måneder, kan man få den opfattelse, at kommunerne ikke er i stand til at opdage og opfange unges prostitution i det sociale arbejde. Kommunerne overser problemerne, skønt det er væsentligt at inddrage de unges prostitution i forbindelse med udarbejdelse af handlingsplaner for de unges fremtid, hvis der skal iværksættes sociale tiltag, som kan lykkes.

7.1 Kommunernes kontakt til de unge

Forudsætningen for, at det sociale hjælpeapparat får kendskab til, at unge deltager i prostitution, er, at de kommer i kontakt med de unge. Når kommunerne har opnået kontakt til sådanne sårbare unge, er det afgørende, at de er i stand til at opfange de signaler og symptomer, som er forbundet med, at unge er involveret i prostitution. I vurderingen af om kommunerne har tilstrækkelig kontakt til at opnå et sådant kendskab til de unge, kan man se på det aktuelle kendskab, kommunerne oplyser i undersøgelsen og sammenholde det med de skøn, som findes over udbredelsen af unges deltagelse i prostitution. En sammenstilling af forekomsten kunne (med mange forbehold) tyde på, at kommunerne ikke har kendskab til størstedelen af de unge, som kan formodes at være involveret i prostitution.

Københavns og Frederiksberg kommuner oplyser kendskab til 7 unge op til 17 år i prostitution. Ud fra det forsigtige skøn af omfanget af unges involvering i prostitution skulle der være mindst 42 unge i prostitution, hvilket svarer til, at der ville være 6 gange flere end kommunerne oplyser, de har kendskab til. Dette forhold gør sig ligeledes gældende for resten af kommunerne.

Det må formodes, at kommunerne ikke har fået kendskab til hovedparten af de unge, som har været involveret i prostitution. Det kan der være flere årsager til. En teknisk forklaring på det begrænsede kendskab er formentlig en kombination af, at kommuner som er i kontakt med unge, som er involveret i prostitution, ikke ved noget om prostitutionen, samtidig med at kommunerne på den anden side ikke er i kontakt med alle unge, som er involveret i prostitution. En mere reel forklaring på, hvorfor kommuner ikke får kendskab til alle de unges prostitution, forudsætter mere viden om mørketallet for unge involveret i prostitution, og viden om, hvor langt de unge er i deres "prostitutionskarriere" på det tidspunkt, kommunerne får kendskab til de unges prostitution.

Grunden til, at kommunernes kendskab til unge i prostitution mellem 18 og 21 år i undersøgelsen er væsentlig lavere end for de 15 til 17-årige unge, kan som nævnt være, at spørgeskemaet hovedsageligt er besvaret af børne- og familieafdelingerne i socialforvaltningerne. Man kan derfor formode, at "voksen-

team" eller tilsvarende afdelinger for voksne ikke har medvirket med deres viden om unge i prostitution. Det betyder, at undersøgelsen næppe afspejler hele omfanget af kommunernes kendskab til unge i prostitution i den førstnævnte aldersgruppe. Derimod er det sandsynligt, at forekomsten af unge, som der oplyses om i undersøgelsen, kan svare til den gruppe af unge, hvor kommunerne har forlænget foranstaltninger.

7.2 Det socialfaglige fokus

En del af kommunernes bemærkninger i spørgeskemaet tyder på, at deres manglende opmærksomhed kan bunde i manglende viden og forudfattede forestillinger om prostitution. Dette viser sig bl.a. ved at en del af kommunerne ensidigt kobler unge pigers risiko for prostitutionsdebut til, at de har et behov for at finansiere et stofmisbrug.

En mindre del af kommunerne angiver ligeledes, at unge piger, som ønsker at sælge seksuelle ydelser, er nødsaget til at søge mod større byer. Kommunerne mener ikke, at de unge vil prostituere sig i deres kommune. Det kan muligvis forholde sig sådan, at der er en større koncentration af prostitution i de større byer, men prostitutionsydelser udbydes imidlertid stort set i alle dele af landet og såvel i mindre byer som større. Hvis kommuner ikke forventer, at de unge i kommunen kan være i prostitution eller i risiko for prostitution, fordi de ikke er stofmisbrugere eller fordi de bor i en landkommune, vil det ikke være muligt for dem at opdage eller forebygge unges prostitution. Ligeledes vil de heller ikke kunne tilbyde unge, som sælger seksuelle ydelser, hjælp til at stoppe prostitutionen.

Undersøgelsen tyder på, at en del kommuner har vanskeligheder med at opdage unges risiko for prostitution og vurdere konsekvenserne af unges involvering i egentlig prostitution. Dette underbygges af, at en stor del af kommunerne ikke har angivet, hvorvidt problemerne med unges berøring med prostitution er stigende, uændrede eller faldende. Viden om hvordan udviklingen på dette område er i den enkelte kommune forudsætter, at kommunen tidligere har haft fokus på unges involvering i prostitution.

Halvdelen af kommunerne havde ikke viden om udviklingen i de unges

involvering i prostitution og har derfor ikke mulighed for at vurdere udviklingen gennem årene. Denne antagelse underbygges af nogle af de kommentarer, kommunerne har knyttet til besvarelsen af spørgeskemaet. En del af kommunerne fandt, at det ville kræve, at samtlige sagsbehandlere inden for børn- og ungeområdet samledes for at besvare dette spørgsmål, eller at de gennemgik samtlige børn- og ungesager, da de ikke særskilt registrerede unges prostitution. En stor del af kommunernes opgørelser er formentlig kun blevet foretaget i forbindelse med besvarelsen af det udsendte spørgeskema.

Almindeligvis kobles problemer vedrørende unges prostitution til Hovedstaden. Men i Vejle Amt har kommunerne et kendskab til unge i prostitution af nogenlunde samme omfang som i Københavns og Frederiksberg kommuner, når forekomsterne opgøres for hver 10.000 unge i amtet. Derimod oplyser Vejle Amt om mere end dobbelt så mange unge, de er bekymrede for, er på vej ud i prostitution. Samtidig hermed rapporterer de øvrige amter om kendskab til og bekymring for unges prostitution, som er væsentlig lavere. Vejle og Århus Amter adskiller sig fra de øvrige amter ved, at der er etableret mindre opsøgende enheder, PRO-Vejle og PRO-Århus, i det amtskommunale system, som arbejder med prostitution. Oplysningerne om unge i Vejle Amt hænger derfor sammen med, at der i amtet er etableret en sådan enhed, der også har fokus på unge. Men undersøgelsens resultater rejser spørgsmål om årsagerne til, at landets kommuner har vanskeligheder med at opdage og vurdere omfanget af unge i prostitution og udviklingen på området i kommunen.

Evalueringen af straffelovens § 223 a viste, som nævnt, at det har været vanskeligt at håndhæve bestemmelsens intentioner. Kendskabet til § 223 a viste sig at være begrænset i politiet, dommerstanden og blandt de socialarbejdere, der arbejdede inden for prostitutionsområdet. Det må formodes, at kendskabet til § 223 a ikke har været større i socialforvaltningerne, og at kommunerne f.eks. ikke har været i stand til at give vejledning til de unge om, at køb af seksuelle ydelser af unge er strafbart og kan føre til politianmeldelse eller til andre former for oplysning eller vejledning.

7.3 Nye tiltag

Resultaterne af denne undersøgelse tyder på, at kommunerne kan og bør yde en forstærket forebyggende og støttende social indsats over for de unge under 18 år, som prostituerer sig. Specielt fordi skadevirkningerne af prostitution og vanskelighederne med at komme ud af prostitutionen er større jo yngre, de personer som debuterer i prostitution, er. Der er kommuner, som allerede har erfaring med at tale med unge om prostitution. Men de fleste kommuner vil formentlig opleve, at de mangler viden om hvilke metoder, der kan anvendes i det sociale arbejde. Der vil derfor være brug for, at der iværksættes tiltag, som kan medvirke til at opbygge kapacitet og kvalificere kommunernes opmærksomhed og indsats på dette område.

Dette kan blandt andet gøres ved:

- at der foretages en erfaringsopsamling af de positive erfaringer, som er gjort i socialt arbejde for unge i prostitution. Eksempelvis om opdagelse af de unges prostitution,
- at der iværksættes metodeudviklingsprojekt(er) med henblik på at beskrive "best practices" i forhold til socialt arbejde med unge i og i risiko for prostitution.

Der vil være stor forskel på hvilke indsatser, som kan anbefales i arbejdet i forhold til de unge, alt efter om der er tale om socialforvaltningen, skolen, en ungdomsklub eller døgninstitution m.m. Den erfaringsopsamling og metodeudvikling, som bør foretages, skal derfor inddrage alle relevante myndigheder og institutioner samt omfatte deres forskellige funktioner i forhold til problemet.

8. Publikationer om unge og prostitution

Hvis man ønsker yderligere viden om unges prostitution, kan centret anbefale nedenstående skandinaviske publikationer. Nedenstående tabel viser, hvor litteraturen kan findes.

Såfremt man ønsker en mere udførlig og detaljeret litteraturliste om fænomenet prostitution, kan det anbefales at besøge PRO-Centrets hjemmeside, som findes på www.pro-centret.dk.

Tabel 20.
Publikationer

Titel	PRO- Centret	Bibliotek	Internet
Daphne Centret: " <i>Prostitutionsdebut</i> ". Socialpolitisk forlag. 1992. [ISBN: 87-7504-0700]	X	X	
Friis Jensen, Nanna: " <i>Sagsbehandlerens viden om prostitution – En evalueringsrapport af sagsbehandlerens udbytte af Sluseprojektets formidlingsdel</i> ". Europap. 1997.	X		
Haansbæk, Thomas: " <i>Køb og salg af seksuelle ydelser på Internettet</i> ". PRO-Centret. 2001.	X	X	
Holmefjord, Siv og Henning Pedersen: " <i>Feltobservasjoner fra Utekontakten i Bergen: Unge jenter og prostitusjon i Bergen sentrum</i> ". Utekontakten. Bergen 2000.	X		
Holtkøtter, Inger et. al.: " <i>Unge piger og prostitution – opsøgende arbejde som metode</i> ". Døgntakten, social- og Sundhedsforvaltningen i København. 1992.	X	X	
Isachsen, Magareth et. al.: " <i>Prostitusjonsdebut – En rapport om prostitusjonsdebut blant kvinner og menn som selger sex på gata i Oslo</i> ".	X		www. prosjektet.no

Jessen, Liv: "Ung prostitusjonsdebut – en undersøkelse om unge jenters vei inn i prostitusjon...". PRO-Sentret, Oslo 1998.	X		www. procenteret.no
Koch, Ida: "prostitution – om truede unge og socialt arbeid". Munksgaard, 1987.	X	X	
Lautrup, Claus: "Unge i Prostitution og lovgivningen – Evaluering af Straffelovens § 223 a". PRO-Centret, København 2002.	X	X	www. pro-centret.dk
Petersen Ege, Anette: "Prostitution – om relationen mellem opvæksten og livet som prostitueret". Psykologisk Skriftserie Vol. 22, No. 3. Århus Universitet, 1997.		X	

DEL II:

**Unge og prostitution
– indfaldsvinkler i relationsarbejdet
med unge på døgninstitutioner
omkring prostitution**

1. Undersøgelsen

1.1 Unge og prostitution

PRO-Centret har valgt at sætte særlig fokus på det forebyggende arbejde med unge, som er i risiko for at prostituere sig eller allerede er debuteret.

Undersøgelsen søger at belyse i hvilken grad temaet "prostitution" influerer på det pædagogiske arbejde, der udføres på en række udvalgte socialpædagogiske døgninstitutioner og opholdssteder for unge op til 20 år.

1.2 Rapporten

PRO-Centret søger, ud fra undersøgelsen omkring "unge og prostitution", at belyse det pædagogiske personales indfaldsvinkler i arbejdet med unge omkring fænomenet prostitution.

Rapporten er udarbejdet med henblik på temadagen om "unge og prostitution", der blev afholdt i Kolding den 12. oktober år 2000.

Rapporten henvender sig til pædagoger, socialrådgivere, unge-medarbejdere og psykologer, som arbejder med unge, der er blevet anbragt på socialpædagogiske døgn- og opholdssteder for unge.

Læseren bliver ikke indført i det samlede og komplekse pædagogiske praksisfelt, de interviewede arbejder i, og det forventes derfor, at læseren selv arbejder inden for dette felt eller har kendskab hertil. Uden dette kendskab vil rapporten kun give et begrænset billede af det arbejde, de interviewede udfører.

Sidst i rapporten perspektiveres undersøgelsens resultater.

1.3 Undersøgelsens grundlag

De institutioner, der er taget kontakt til, er tilfældigt udvalgt blandt døgninstitutioner, der varetager socialpædagogiske opgaver over for unge i aldersgruppen 15 til 20 år.

Der blev udvalgt 17 tilfældige institutioner fordelt over landet. De blev skrift-

ligt informeret om formålet med undersøgelsen og PRO-Centret i almindelighed. Efterfølgende blev institutionerne kontaktet telefonisk med henblik på at få afklaret, om de ønskede at deltage i undersøgelsen.

10 institutioner valgte at deltage i undersøgelsen. På to af institutionerne blev der udført to interviews, og på to af institutionerne viste det sig mere hensigtsmæssigt at tale generelt om deres erfaringer med unge i stedet for at følge interviewguiden. Dette medfører, at der i alt blev foretaget ti interviews, der følger interviewguiden.

Interviewene er semi-strukturerede. Gennem interviewene søges det at belyse og fremhæve væsentlige forhold vedrørende den interviewedes pædagogiske observationer, bevæggrunde og motiver for valg og beslutninger. Interviewene blev optaget på bånd. Korte udskrifter er herefter udarbejdet med henblik på at fastholde de pædagogiske udsagn i den rette kontekst.

Hvert interview tager udgangspunkt i en enkelt ung, og de omstændigheder, der knytter sig hertil. I alt ti interviews er udført. Otte af dem tager udgangspunkt i anonymiserede sagsforløb med piger, og to af dem tager udgangspunkt i arbejdet med drenge.

Afhængigt af hvor mange ansatte, der har haft en tæt kontakt til den unge, er institutionerne blevet bedt om at stille mellem en og tre medarbejdere til rådighed for interviewet.

Undersøgelsen giver ikke et billede af, hvordan det ser ud på landsplan. Den kan kun fortælle noget om de interviewede medarbejders arbejde på de institutioner, der har deltaget i undersøgelsen.

1.4 Hvilke forhold inddrages

Den interviewede bliver bedt om at vælge en ung, som man ved, prostituerede sig, der var mistanke om prostitution, eller man var bekymret for, at den unge senere ville vælge at prostituere sig. Interviewet gennemgår det pædagogiske forløb og den indsats over for den unge, som den pågældende pædagog har udøvet.

Ved at gennemgå et konkret pædagogisk forløb omkring en ung, skabes der mulighed for at fokusere på iagttagelserne af den unge, vurderinger og valg af pædagogisk indsats, og dermed synliggøre i hvilken grad der gøres overvejelser omkring prostitution.

Motiver for og følgevirkninger af prostitution inddrages i undersøgelsen for at belyse, hvilke overvejelser de interviewede har om prostitution, når fokus fjernes fra de konkrete unge og det konkrete pædagogiske arbejde.

Interviewguiden er bygget op omkring følgende forhold:

- Hvilke observationer og tegn bygger den interviewede sin bekymring på?
- Har den interviewede konfronteret den unge med sine observationer, hvilken forklaring gav den unge på observationerne, og hvilken betydning fik dette?
- Har den interviewede valgt at tage kontakt til den unges forældre, andre fagpersoner m.m. med henblik på at opnå større forståelse af den unge?
- Har institutionen sikret eller tilbudt den unge at tale med sine forældre og andre fagpersoner om det forhold, der har skabt bekymring på institutionen?
- Hvordan forløb samtalerne med den unge?
- Med hvilket formål er kontakter til andre instanser etableret eller forsøgt etableret i forbindelse med arbejdet omkring den unge?
- Er den unge fortsat i institutionen, eller er han eller hun visiteret videre med henblik på en mere hensigtsmæssig indsats?
- Hvordan vurderer den interviewede institutionens beslutninger og indsats omkring den unges vanskeligheder?
- Hvilke umiddelbare forestillinger har den interviewede om unges motiver for at prostituere sig og følgevirkningerne heraf?

2. Interviewene

2.1 Tegn og observationer, der bekymrer

De interviewede er blevet spurgt om hvilke tegn og observationer, der skabte

bekymring for prostitution i forbindelse med de unges aktuelle livsomstændigheder. Målet med disse spørgsmål var at undersøge, om institutionernes medarbejdere sætter fokus på en særlig adfærd, når de iagttager unge i forhold til fænomenet prostitution.

Mange af de tegn og observationer, som de interviewede fremhæver, vurderer de ikke som tegn, der entydigt skaber bekymring om prostitution. Samme tegn og observationer ses hos andre unge på institutionen, hvor de interviewedes bekymring retter sig mod andre fænomener.

De observationer, der skaber bekymring for prostitution, er meget forskellige, og det er derfor svært at give et klart billede af en bestemt adfærd. Der var dog tegn og observationer, der blev fremhævet i flere af interviewene.

Udstiller sig over for mænd

Cirka halvdelen af de interviewede medarbejdere oplever de unge piger som seksualiserende. De udstiller sig, eller er indladende over for det mandlige personale og andre mænd i tilknytning til den unge.

Denne adfærd opleves særligt i forbindelse med, at den unge ønsker at opnå konkrete goder eller tjenester af de mandlige medarbejdere. Den unge søger eksempelvis at få pædagogen til at køre hende ned efter cigaretter på den nærliggende tankstation, blive hentet og bragt til forskellige steder eller forsøger at få forskud på lommepege m.m. Dette forhold gjorde sig til dels også gældende for de drenge, der blev beskrevet.

Kontakt til markant ældre mænd

Særligt de unge drenge har kontakt til betydeligt ældre mænd. Personalet har svært ved at finde frem til, hvilke fælles interesser parterne har, og de har derfor svært ved at vurdere, om den unge prostituerer sig eller blot indgår i relationer, der for den unge er svære at tale om. Dette kan eksempelvis være drenge med en homoseksuel orientering.

Også unge piger, der har seksuelt samvær med eller er kærester med mænd, der er 10-15 år ældre end dem selv, vurderes at være problematiske. De unge piger finder kærester med større økonomisk formåen end dem selv, eller de finder kærester, der har kontakt til miljøer, der af de unge opleves som attraktive.

Institutionens kontakt til de unge var minimal

Den unge ønsker ikke at fortælle, hvor han eller hun opholder sig, hvem han eller hun besøger eller tale om hvilke relationer, der er betydningsfulde. De ønsker primært at løse deres problemer på egen hånd.

Disse unge opleves af de interviewede som hemmelighedsfulde. Det pædagogiske personale står tilbage med et stort antal ubesvarede spørgsmål omkring den unges liv.

Disse unge går ofte i byen alene, og mange af dem opholder sig mere uden for institutionen end på den. De unge giver samtidig udtryk for, at de hellere så, at de fik en lejlighed for sig selv.

Fik mange gaver eller betalt for drinks i byen

Her skelnes der mellem relationer af kortere varighed og mere faste forhold. I de fastere forhold foræres over tid meget store gaver som smykker, ure og tøj, hvorimod der i de kortere møder bliver betalt med det samme i naturalier som øl, spiritus og euforiserende stoffer.

Det er også disse unge, der opleves at have et større forbrug, end de har økonomiske midler til. Pædagogerne gør sig overvejelser om hvor pengene kommer fra, og hvorfor andre betaler for deres forbrug.

Fysiske skader og reaktioner der relaterer til sex

Pigerne kan blive gravide i en tidlig alder.

De unge kan udsættes for vold, hvis de ikke tilfredsstiller deres kærestes ønsker og seksuelle behov.

Enkelte unge er blevet voldtaget af jævnaldrende drenge.

Drenge, der har relationer til ældre mænd, vender jævnligt tilbage med fysiske symptomer, der tyder på, at de har været udsat for vold.

Ovenstående tegn og observationer skaber bekymring for de unge. Men de fleste interviewede fortæller, at de generelt relaterer deres bekymring til den unges opvækst og den unges psykosociale dynamikker.

Overgreb i barndommen har kendetegnet mange af de unges livshistorier, og overgrebene har ofte været af seksuel karakter. Det vurderes, at unge med disse erfaringer har sværere ved at passe på sig selv end unge uden disse oplevelser.

Et træk ved nogen af de unge, som der bliver fortalt om, er, at de ikke sætter grænser over for deres omgivelser. De sætter ingen dagsorden for aktiviteter, holdninger m.m. De kender ikke deres egne behov og har derfor ingen opfattelse af egne valgmuligheder, og andres behov søges derfor opfyldt. Mange af de unge formår ikke at fastholde relationer med deres jævnaldrene over længere tid.

En medarbejder fortæller om en ung at *"hvis nogen ryger cigaretter, så ryger hun også"*. En anden fortæller om en piges kæresteforhold, at *"hendes kærester må opleve en fantastisk service og opmærksomhed, men senere bliver de kvalt i det"*. Når der her spørges mere til, på hvilken måde dette skaber bekymring omkring prostitution, svares der typisk, at bekymringen ikke særligt går på prostitution, men lige så godt kan gå på prostitution som på stofmisbrug. Risikoen består i, at de unge stræber efter andres anerkendelse i så høj grad, at de tilside-sætter egne behov. Det vil være tilfældigt, hvad den unge *"trækkes med ud i"*.

Et andet træk er, at mange af de unge, der beskrives, nok intellektuelt evner at se, at deres adfærd er uhensigtsmæssig, men de evner ikke at træffe andre valg. En medarbejder beskriver en pige ved, at *"hun var lynende klog og ville sikkert få høje karakterer ved en 10. classes eksamen, men den emotionelle udvikling var ikke alderssvarende"*.

Langt de fleste af de unge piger, der har en fast kæreste gennem længere tid, har en kæreste af anden etnisk baggrund end dansk. Efter de interviewedes opfattelse står de unge piger til rådighed for kæresten.

En socialarbejder fortæller at *"hun fik en mobiltelefon af ham, så han altid kunne kontrollere, hvor hun var, og hvad hun lavede"*. *"Hun sad blot og ventede på, at han ville ringe efter hende"*.

De unge opleves som udnyttede, når de stiller sig til rådighed for deres kærester. Kæresten er bestemmende i alle forhold, og den unge stiller sig afventende. Afventende over for hvornår kæresten ønsker den unges tilstedeværelse, afventende over for hvilke normer og regler, der gælder og afventende over for hvilke behov den unge skal opfylde.

2.2 Samtaler med den unge

De interviewede er blevet spurgt til de samtaler, de har haft med de unge, hvor de har inddraget forhold fra den unges liv, der relaterer til deres bekymring om den unge. Formålet er at belyse, hvordan observationer og bekymringer om den unge omsættes i det konkrete pædagogiske arbejde med den unge.

Formålet med samtalerne

De interviewede fortæller, at formålet med samtalerne med de unge hovedsageligt er at kvalificere de unge til at træffe andre og bedre valg her og nu. Dette kræver, at de i samtalerne med de unge forsøger at synliggøre andres udnyttelse af ham eller hende, så de i højere grad senere kan træffe mere bevidste valg.

For eksempel forsøger man at få den unge til at forstå, at han eller hun udnyttes seksuelt af kæreste, mænd på cafeer og diskoteker og tydeliggøre, at disse mænd ikke har anden interesse i dem end den seksuelle. At de er bedre værd, og derfor burde handle anderledes.

I nogle tilfælde har målet også været at bidrage til, at den unge får arbejdet tidligere oplevelser om overgreb, men i de fleste tilfælde søger man i samtalerne at motivere den unge til at tage fat om disse oplevelser gennem samtaler hos en psykolog. Grunden til at dette vægtes i arbejdet med den unge er, at de tidligere overgreb ses som årsagen til, at den unge fortsætter med at lade sig udnytte.

De interviewede må dog samtidig erfare, at den unge ikke i særlig grad har formået at træffe andre og bedre valg. De interviewede vurderer, at den unge senere i sit liv vil finde nogle af deres erfaringer med livet på institutionen, samtaler med kontaktpædagogen anvendelige og brugbare. Alle institutioner søger overordnet at udvikle den unges sociale kompetencer, der vurderes at være nødvendige for den unge, når han eller hun skal klare en selvstændig tilværelse.

Alle ønsker, at de var nået længere med den unge i den tid, den unge var indskrevet på institutionen. Men generelt oplever de interviewede, at de ud fra de omstændigheder, der knyttede sig til den konkrete unge og institutionen, har opnået og gennemført gode samtaler. Det, at samtalerne er vurderet som gode,

knytter sig særligt til, at de unge i de fleste tilfælde har ønsket kontakt til deres kontaktpædagog. Den unge har derfor fået opfyldt behovet for at tale om sit liv og de vanskeligheder, der knytter sig hertil.

Der har dog, som tidligere beskrevet, været unge som har været afvisende i kontakten til medarbejderne. Til trods herfor vurderes det, at disse unges sociale deroute er stoppet eller udsat i forbindelse med anbringelsen på institutionen.

Samtalernes indhold

Samtaler omkring de unges relationer til omverdenen inddrages i det pædagogiske arbejde. Relationer, hvor det af personalet vurderes, at de unge bliver udnyttet. De interviewedes vurdering bygger på, at de unge får betalt deres byture, modtager gaver eller indgår i seksuelle relationer, som ikke er gensidige. Samtidig opleves mange af de unge at være ukritiske i forhold til deres kærester. Det vigtige for de unge er ikke, hvem de er sammen med, men at de ikke er alene. De indgår derfor i kæresteforhold, hvor det af pædagogerne vurderes, at de bliver udnyttet, også seksuelt.

I samtalerne med de unge tales om, hvilke andre muligheder de unge har for at træffe andre valg. At det er vigtigt ikke at acceptere relationer, der ikke er gensidige.

Samtaler omkring de unges relationer opstår bl.a., når de unge periodisk føler sig dårligt behandlet af kæresten, eller at forholdet er stoppet på kærestens foranledning. De unge søger derfor omsorg hos det pædagogiske personale i disse perioder.

De unge, der ofte eller næsten dagligt går i byen på cafeer og diskoteker, konfronteres med pædagogens opfattelse af deres adfærd og bekymring for fremtiden.

Hovedparten af de unge erkender socialarbejderens oplevelse af, at deres relation til partner eller kæreste ikke er præget af gensidighed. De kan godt se, at kæresten får opfyldt sit behov for sex m.m. uanset egen lyst.

Enkelte unge giver i denne sammenhæng udtryk for, at de får opfyldt andre behov ved at være i disse forhold. Det handler om behovet for at have en per-

son i sit liv over længere tid, en person man ved, hvor man har. Den unge oplever tryk, når der er en, der betragter ham eller hende som sin egen, og når de hører sammen med en anden.

Nogle unge har mange kortvarige forhold og fortæller, at de oplever "kærlighed", når de har sex med de mænd, de møder.

Samtaler om prostitution

Som undersøgelsen skred frem, viste det sig, at begrebet prostitution meget sjældent sættes på dagsordenen af det pædagogiske personale. Begrebet anvendes hverken direkte i det pædagogiske arbejde med den unge eller under interviewet i forbindelse med beskrivelserne af de unge og deres handlinger.

Enkelte af de interviewede har haft mistanke om, at en ung har prostitueret sig uden at konfrontere ham eller hende med denne bekymring. Risikoen for at den unge ville tage afstand fra socialarbejderen og evt. hele institutionen har været afgørende for, at den unge ikke konfronteres med bekymringen. Dels har relationen til den unge været meget spinkel og skrøbelig, og dels forventes det, at den unge vil opleve det at inddrage prostitution i samtalerne, som et voldsomt overgreb.

I almindelighed er prostitution derfor ikke blevet inddraget i samtalerne med de unge på nogen af institutionerne. Kun i de tilfælde, hvor institutionen er blevet informeret om, at den unge prostituerer sig, bliver dette inddraget i samtalerne.

De interviewede, der fortæller, at de har fået vished om, at en ung har prostitueret sig, har fået denne viden gennem henvendelser fra personer uden for institutionen eller ved at den unge selv fortalte om forholdet.

Kendskab til at den unge prostituerer sig er altså ikke opnået på foranledning af pædagogen.

Samtalerne med de unge omhandler dog temaer og handlinger, der knytter sig til prostitutions-fænomenet. Mange pædagoger fortæller, at de unge vedken-

der sig økonomiske motiver for at indgå i seksuelt samvær med kæreste eller andre mænd. Men pædagogerne vurderer i stedet relationerne ud fra, om den unge udnyttes af kæreste eller andre.

2.3 Samarbejdspartnere

Der er spurgt til hvilke samarbejdspartnere, der har været inddraget i arbejdet i forbindelse med medarbejderens bekymring for den unge. Dels for at få fastlagt hvilke instanser, der søges med den hensigt at modtage anden faglig bistand i arbejdet og formålet hermed. Og dels for at belyse hvordan den interviewede vurderer de allerede inddragede instansers indsats i arbejdet omkring den unge.

2.4 Hvem inddrages i arbejdet omkring den unge

Hovedparten af de interviewede institutioner har af forskellige årsager iværksat psykologiske samtaleforløb med den unge.

Enkelte fortæller om nødvendigheden af, at den unges opvækstvilkår, oplevelser omkring seksuelle overgreb, incest m.m. bearbejdes. Begrundelsen er, at den unge ikke vil kunne mestre sin aktuelle livssituation, før fortiden er bearbejdet. Samtidig er der en klar overbevisning om, at den unges aktuelle oplevelser inddrages i denne sammenhæng.

I modsætning til den unges samtaler med psykologen, retter det konkrete pædagogiske arbejde sig derfor i større udstrækning mod hverdagens problemer og udfordringer end imod tidligere vanskeligheder og problemer.

Andre oplever, at det ikke har været muligt at tilvejebringe eller opbygge en fortrolig relation til den unge.

De unge har i almindelighed svært ved, og dårlige erfaringer med, at indgå i fortrolige relationer til voksne. De har samtidig erfaret, at samtaler omkring følsomme emner i nogle tilfælde formidles videre, når den anbringende myndighed skal informeres om væsentlige forhold, der kan være af betydning for den videre indsats over for den unge.

Samtaler med en psykolog ses derfor som en mulighed for, at den unge sikres fortrolige samtaler. Den unge motiveres derfor til at tage imod tilbud om samtaler med psykolog.

De fleste institutioner tilbyder den unge samtaler med en ekstern psykolog, hvorimod et mindre antal institutioner anvender den samme psykolog, som giver supervision til personalet.

Et mindre antal af institutionerne mener, at opgaverne omkring den unge, herunder bearbejdning af fortiden, kan og skal varetages af det pædagogiske personale. Dette syn bygger på en forestilling om, at det er vigtigt at signalere over for den unge, at personalet kan bære at høre om den unges oplevelser. At der ikke er specielle oplevelser i den unges liv, som deres kontaktperson ikke kan forholde sig til.

Forældrene inddrages ikke i nogen særlig grad i arbejdet med den unge i forbindelse med at tale om kæresteforhold, byture, sex o.l. Alle institutioner har kontakt, eller de har forsøgt at få kontakt til forældrene, men det er svært for de interviewede at se det brugbare eller hensigtsmæssige i at inddrage dem aktivt i forhold til arbejdet med den unge. Det vurderes ikke, at forældrene kan bidrage væsentligt til det arbejde, pædagogerne udfører.

En pædagog udtrykker dog, at en samtale har tjent det formål at tydeliggøre over for pigen, at det ikke er muligt at opnå anerkendelse, omsorg, forståelse eller anden støtte hos hendes mor. Samtidig gav oplevelserne med at inddrage moderen pædagogen en større forståelse af årsagerne til den unges psykosociale dynamikker.

En pædagog fortæller dog, at *"samtalerne med moderen bidrog ikke til en bedre forståelse af pigen"*.

Den anbringende myndighed inddrages som et minimum i forbindelse med de samtaler, der finder sted mellem institutionen og sagsbehandleren på baggrund af servicelovens § 55 stk.1, der skal sikre, at den iværksatte foranstaltning for den unge modsvarer hjælpebehovet.

Sagsbehandlerens funktion varierer fra sted til sted. Nogle steder overholdes blot de gensidige forpligtigelser foranstaltning og forvaltning imellem. Andre steder forstås sagsbehandleren arbejde som en del af det pædagogiske arbejde med den unge. En interviewet person fortæller, *"at den unge var meget opmærksom på myndigheds personer, hvilket gjorde møderne med sagsbehandleren til holdepunkter i arbejdet med den unge"*.

Enkelte af de unge har under deres anbringelse på de respektive institutioner haft tilknyttet en "støtte/kontakt person". Disse forløb var trådt i kraft inden anbringelsen. I det ene tilfælde har målet været at sikre den unge den samme kontaktperson. I det andet tilfælde har en tidligere støtte-/kontaktpædagog været inddraget, da den unge og pædagogen havde en særlig god relation. Formelt set var der ingen aftaler om, at kontakten skulle fortsætte.

Pædagogisk personale, som er tilknyttet den unges forældre, har ligeledes været inddraget i arbejdet omkring den unges relation til forældrene. Samarbejdet med disse fagpersoner har muliggjort en større forståelse for den unges baggrund.

Kun to af de interviewede fortæller, at de har taget kontakt til andre personer i den unges liv end den unges forældre og fagpersoner i den unges liv.

I det ene tilfælde konfronteres den unges kæreste direkte med pædagogens bekymring om, hvorvidt han er en god kæreste for pigen eller ej.

Som tidligere beskrevet, arbejdes der hovedsageligt med at kvalificere eller ruste den unge til at træffe mere hensigtsmæssige valg i forhold til hans eller hendes relationer. Den unges omverden inddrages kun sjældent direkte i det pædagogiske arbejde.

Erfaringer med samarbejdspartnere

For cirka halvdelen af de interviewede institutioner gælder det, at deres relation til sagsbehandleren strakte sig længere end til opfyldelsen af servicelovens § 55 stk.1. De interviewede fortæller, at sagsbehandleren bl.a. har fungeret som pædagogisk sparringspartner. Sagsbehandleren vurderes i enkelte tilfælde at have en pædagogisk funktion over for den unge, og møderne med sagsbehandleren har derfor kunnet anvendes som et pædagogisk redskab.

Denne samarbejdsrelation værdsættes og fremhæves som et vigtigt element i arbejdet med den unge.

Som nævnt tidligere, oplever en del af institutionerne, at kontakten til den anbringende myndighed kun bygger på forudsætningerne for servicelovens § 55 stk.1. De interviewede vurderer, at grunden hertil er, at sagsbehandleren ikke har den nødvendige tid til sin rådighed. Enkelte stiller tvivl ved sagsbe-

handlerens eller den anbringende myndigheds interesse for den unge. Der er ikke i denne forbindelse spurgt til, hvilken rolle de pågældende institutioner gerne så, den anbringende myndighed udfyldte.

De fleste institutioner modtager supervision, som hovedsageligt forstås af psykologisk uddannet supervisor. Enkelte institutioner fortæller dog, at de endnu ikke modtager supervision, men der er planer herom.

Supervisionen opleves relevant, brugbar og nødvendig for at arbejde med unge, hvor der til tider sættes fokus på deres seksualitet.

Enkelte giver udtryk for, at der er faglige argumenter for at anvende samme psykolog i supervisionen, som den unge tilbydes samtaler med. Psykologens for forståelse af den unge sætter psykologen i stand til at give personalet en mere kvalificeret supervision.

Enkelte steder har der været inddraget forskellige projekter, støttekontaktpersoner o.a. af forskellig karakter. Der har generelt i denne sammenhæng været stor tilfredshed med at inddrage andre fagpersoner i det konkrete pædagogiske arbejde med den unge, ligesom den pædagogiske debat parterne imellem er værdsat.

2.5 Hvornår ophører arbejdet med den unge

Næsten ingen af de unge er blevet visiteret videre i anden foranstaltning med henblik på en mere intensiv eller passende pædagogisk indsats. Kun hvis institutionen opdager, at den unge sideløbende har et stofmisbrug, visiteres den unge videre.

De fleste unge udskrives eller fortsætter i efterværnsordninger, når de fylder atten år. Typisk fortsætter efterværnet under den pågældende institution. Efterværnet ophører typisk efter cirka et halvt år.

En del af pædagogerne har erfaringer med, at de unge selv efter mange år periodisk vender tilbage til institutionen for at få råd og vejledning om private forhold. Enkelte institutioner oplever direkte, at de udfører efterværnsarbejde, uden at opgaven på forhånd er blevet defineret. Der er derfor heller ikke tilført ressourcer til dette arbejde.

En enkelt institution fortæller om en pige, at hun blev udskrevet efter at hun gentagne gange havde solgt hash på selve institutionen. Det, at pigen prostituerede sig, var ikke årsag til udskrivningen.

2.6 Institutionernes vurdering af den pædagogiske indsats

Institutionerne har vurderet deres beslutninger ud fra, om de har truffet de valg, der pædagogisk har sikret optimal udnyttelse af anbringelsen.

Ud fra de givne vilkår, den unges psykosociale dynamikker og dermed socialiserings-vanskeligheder, institutionens ressourcer m.m., giver alle institutioner udtryk for, at de er tilfredse med den indsats, de har udført.

Enkelte mener dog, at de i større grad burde følge deres mistanke eller bekymring omkring prostitution. De ønskede, at de havde konfronteret den unge med deres bekymring.

2.7 Forestillinger om unges prostitution

Der er spurgt til de interviewedes forestillinger om motiver for og følgevirkninger af prostitution. Målet har været at belyse den interviewedes forestillinger om prostitution, når der ikke fokuseres på konkrete unge. Samtidig søger spørgsmålene at undersøge, om de interviewedes beskrivelser af motiver og skader ved prostitution er analoge med medarbejderens observationer og beskrivelser af den unge, der blev anvendt i interviewet.

De interviewedes forestillinger om motiver til prostitution

Alle de interviewede forestiller sig, at såvel økonomiske som psykosociale motiver kan være årsag til, at nogen unge vælger prostitution.

Af økonomiske motiver nævnes oftest den direkte økonomiske gevinst ved prostitutionen. Hvilket mål penge tjener, er der to forskellige overvejelser omkring.

Et motiv bygger på tidligere erfaringer i den unges liv. Seksuelle overgreb nævnes ofte som en erfaring, der gør det muligt for de unge at tjene penge på at prostituere sig. Nogen unge indgår i relationer, som indebærer seksuelt samvær, med det formål at få adgang til attraktive miljøer. Seksuelle overgreb

kan være en erfaring, der gør, at man kan opnå forskellige goder ved at tilbyde seksuelle ydelser eller ved at stå til rådighed seksuelt.

Pengene sikrer, at den unge kan købe tøj, gå i byen, feste m.m. Motivet for prostitutionen er her rettet mod at opnå oplevelser og goder, der ellers ikke står til rådighed for den unge.

Et andet motiv er, at penge er nødvendige for unge, der har skaffet sig gæld, er blevet afhængige af stoffer eller understøtter/forsørger kæreste eller andre økonomisk. Prostitutionen ses her som løsningen på opståede vanskeligheder og problemer

De psykosociale motiver er der ligeledes forskellige overvejelser omkring.

Motivet retter sig mod aktuell behovstilfredsstillelse. Det nævnes på lige fod med fornævnte. Prostitutionen opfylder her behovene for at føle og opleve tryghed, ømhed og nærhed. Prostitutionen opfylder behovet for at være dygtig på et område. Den sidstnævnte gruppe omtales særligt i forhold til unge, der ingen positive erfaringer har med skole og uddannelsessystemet i almindelighed. Enkelte nævner ensomhed og angst for at være alene som motiv for prostitution.

De interviewedes forestillinger om følgevirkningerne af prostitution

Der er ingen tvivl hos de interviewede om, at prostitution er forbundet med psykiske og emotionelle skader.

Der nævnes skader på selvværd, manglende selvtillid og at de personlige grænser nedbrydes. Det nævnes ofte, at prostituerede må have det vanskeligt med at indgå i sociale relationer i almindelighed.

Ydermere nævnes, at prostitution kan føre til stofmisbrug, selvmord, øget risiko for fysisk mishandling og påføre den unge smitsomme sexsygdomme.

3. Generelle temaer

Som det tidligere er fremhævet i rapporten, fortæller denne undersøgelse kun noget om de interviewedes konkrete pædagogiske arbejde set i lyset af temaet prostitution. Undersøgelsen giver derfor ikke et generelt billede af det arbejde, der udføres over for unge på den enkelte institution eller på landsplan.

De interviewede medarbejdere på de undersøgte institutioner forvalter den pædagogiske opgave over for de unge på forskellig vis.

Der er dog forhold, der er gennemgående i undersøgelsen. Det drejer sig om måder at iagttage unge, vurderinger af deres adfærd og opfattelser af begrebet prostitution.

Uanset spørgsmålet om hvor almene resultaterne af undersøgelsen er, byder undersøgelsen på muligheden for, at pædagogisk personale kan finde inspiration og anledning til at iagttage egen pædagogisk virksomhed.

3.1 I hvilket sammenhæng iagttages den unge ?

De interviewedes kontakt til de respektive unge knytter sig enten til hverdagslivet på institutionen eller til samtaler omkring den unges liv inden for og uden for institutionen. De forhold, der skaber bekymring for den unge i forbindelse med temaet prostitution, knytter sig oftest til den unges liv uden for institutionen.

Det vil sige, at det er den unges egen fremstilling af det oplevede, der danner baggrund for den interviewedes mulighed for iagttagelser omkring de forhold, der skaber bekymringer.

Dette forhold inddrages ofte indirekte af de interviewede. Når pædagogerne beskriver de unge, knytter de tit en vurdering og en tolkning til den unges fremstillinger. Vurderinger og tolkninger sættes derefter ind i den generelle opfattelse og forståelse af den unge. De interviewede underbygger ofte deres tolkninger af de unges fortællinger med deres tidligere erfaringer med og beskrivelser af den unge. Blandt andet beskrivelser af den unge, der er udfærdiget af andre sociale instanser, der har været eller er i kontakt med den unge. Det kommer til udtryk gennem udsagn som *"jeg tror nu ikke at det er den fyr, hun er sammen med, der er interessant for hende, selvom hun siger, at hun er glad for sin kæreste. Det er nok mere det liv og de ting, der følger med"*. Eller *"hun siger, at hun kun har sex, når hun har lyst, men jeg tror nu ikke, hun selv bestemmer, hvornår hun skal have sex med sin kæreste"*.

3.2 Den unges vanskeligheder kobles til opvæksten

Som tidligere beskrevet, har de fleste fundet det nødvendigt at knytte kom-

mentarer til den unges opvækst for at underbygge deres bekymring omkring temaet prostitution. Ca. halvdelen af de unge, som de interviewede udtrykker bekymring for, har været udsat for incest eller seksuelle overgreb, eller de interviewede har mistanke herom.

Et andet eksempel på beskrivelser af den unges baggrund er unge, som kommer fra familier, hvor børnene har forskellige fædre, som alle har optrådt voldeligt i familien.

Bortset fra de unge, som har været udsat for incest eller seksuelle overgreb, er de øvrige beskrivelser forskellige. Der er dog det fælles træk ved beskrivelserne, at den unge ikke har ansvar for de givne forhold under opvæksten og derfor ses som offer for de vilkår, han eller hun er blevet udsat for.

Efter de unge er blevet anbragt på døgninstitution, er de blevet taget ud af de uhensigtsmæssige sammenhænge, som de har været underlagt.

Døgninstitutionen byder på faste rammer, hvor der altid er mad i køleskabet, den unge får lømmepenge hver uge, der er penge til tøj m.m. Samtidig sættes den unge i kontakt til troværdige voksne, der lytter, støtter og respekterer den unge.

Alligevel må medarbejderne konstatere, at den unge sætter sig i sammenhænge eller indgår i relationer, hvor det opleves at den unge udnyttes. Og de interviewede fortæller, at den unge intellektuelt formår at se, at de her bliver udnyttet.

Den emotionelle side af den unges liv kan derfor ses som den barriere, der forhindrer den unge i at passe bedre på sig selv. Den unges opvækst ses som den afgørende faktor for de emotionelle vanskeligheder. Da vanskelighederne knytter sig til opvæksten, inddrages psykologer sommetider i arbejdet med henblik på at tilføre den unge muligheden for at få bearbejdet oplevelserne. Muligheden for, at den unge ikke igen sætter sig i situationer, hvor han eller hun bliver udnyttet, mindskes på det tidspunkt, hvor tidligere overgreb bliver bearbejdet og gjort bevidste.

3.3 Når den unges vanskeligheder kobles til sociale motiver

I beskrivelserne af de unge inddrages også deres motiver for at indgå i de sammenhænge og relationer, hvor det vurderes, at den unge udnyttes. Det er for

de interviewede tydeligt at se de unges umiddelbare motiver.

Søgen efter tryghed, accept og forudsigelighed defineres som motivet for piger, der indgår i forhold, hvor kæresten opleves som bestemmende i alle forhold. Piger, der går meget i byen og indgår i seksuelle forhold til mange forskellige mænd, vurderes at have behov for at opleve, at andre anser dem for at være attraktive. Da de på samme tid får betalt de udgifter, der er forbundet med at gå i byen, skaber det mulighed for at indgå i sammenhænge, de ellers ville være afskåret fra.

Når de unges motiver fastholdes som årsagen til deres måde at møde omverden på, efterlader der sig et billede af unge, der kæmper mod isolation og udstødelse. De sociale relationer og fællesskaber, de indgår i, demonstrerer tydeligt de omkostninger, de unge er parat til at betale for at få tilfredsstillet specifikke behov. Behovet for at opleve sig som et socialt væsen. Et menneske, der er eftertragtet, og som kan udfylde en plads i andres liv.

De omkostninger, de unge vælger at acceptere, hænger selvfølgelig i vid udstrækning sammen med erfaringer fra deres opvækst. Tidligere overgreb og andre voldsomme oplevelser er derfor også vigtige elementer i arbejdet med den unge.

3.4 Hvilken mening tillægger de interviewede begrebet prostitution?

De interviewede er ikke direkte spurgt til, hvilken forståelse de har af begrebet prostitution. Men gennem de interviews, der er foretaget omkring arbejdet med de unge og deres adfærd, danner der sig et billede af, hvordan begrebet prostitution opfattes. Billedet danner sig ikke gennem beskrivelser af, hvornår en given ungs adfærd har tilknytning til prostitution, men ved at de unges adfærd netop ikke kobles til prostitution.

De første tegn på, hvilken opfattelse dette pædagogiske felt har af begrebet prostitution, viste sig ved PRO-Centrets første kontakt til de involverede institutioner.

Generelt er PRO-Centrets forespørgsel blevet mødt med interesse og undren. Men det har ikke været ualmindeligt, at institutionens første reaktion

har været at *"det har vi ikke noget af her"* eller *"det gør vores unge ikke"*. Institutionerne refererer til, at de ikke har nogen unge, der *"trækker"* på gaden. Mange af institutionerne har derfor i første omgang frabedt sig at deltage i undersøgelsen.

Der har dog i mindre grad været forbehold over for at deltage i undersøgelsen, efter begrebet prostitution er blevet nuanceret som andet og mere end narko-, klinik- og escort- prostitution.

Reaktionen giver mening, hvis forståelsen er, at prostitueret er noget, man er, og at prostitution ikke ses som en adfærd eller strategi, den unge kan finde anvendelse for under givne omstændigheder og med andre mål end direkte betaling med rede penge.

Når de interviewede i undersøgelsen beskriver den unges adfærd, fortæller de, at den unge ikke formår at fravælge relationer og sammenhænge, hvor de bliver udnyttet seksuelt. Selv i de tilfælde hvor det fortælles, at den unge mod seksuelle ydelser får betalt sin regning på cafeer, inddrages begrebet ikke. Det fortælles dog, at andre unge omtaler den unge som *"streg luder"*¹ eller blot *"luder"*.

De unges adfærd ses ikke som helt eller delvist kalkulerede valg, der indbefatter tilfredsstillelsen af andres seksuelle behov. Igen tyder beskrivelserne her på, at begrebet prostitution kobles til almene, stereotype billeder af en prostitueret.

Anderledes og mere nuancerede beskrivelser af de unge formuleres, når andre sider af den unges adfærd inddrages, eksempelvis i forbindelse med kriminelle handlinger. Her fortælles eksempelvis, at den unge har haft mange kriminelle forhold. Den unge vurderes ikke entydigt mellem kriminel eller ikke-kriminel. Samme differentiering laves ikke i forhold til de handlinger, de unge foretager, som indbefatter, at den unge stiller sig seksuelt til rådighed for en anden part for modydelse.

¹ En kvinde, der modtager kokain o.lign. mod at yde seksuelle tjenester

3.5 Afrunding

Ud fra institutionernes reaktioner på henvendelsen om at deltage i undersøgelsen, og de interviews, der er foretaget, må det konkluderes, at temaet prostitution ikke inddrages i det pædagogiske arbejde, der udføres på de udvalgte socialpædagogiske døgninstitutioner.

Når de interviewede ikke knytter temaet prostitution til de unges liv, skyldes dette, at de vurderer, at de unge bliver udsat for udnyttelse af andre personer. Det vil sige, at det er andre end den unge selv, der bærer ansvaret for, hvad hun eller han bliver udsat for.

Kun i det øjeblik, den interviewede af andre bliver informeret om, at en konkret ung prostituerer sig, bliver prostitution sat på den pædagogiske dagsorden.

De interviewede fortæller om de unge, de har udtrykt bekymring for i forbindelse med prostitution, at de ofte har været udsat for overgreb i barndommen, og at det ikke i nogen særlig grad er lykkedes at ændre på den unges relationer til omverdenen. Det er svært for dem at se frugtbare resultater af den pædagogiske indsats, de har ydet. De interviewede fortæller ofte om deres frustration, når de skal beskrive det pædagogiske arbejde med disse unge.

Det vil i fremtiden være nødvendigt at arbejde hen imod nye pædagogiske strategier, der kan optimere de pædagogiske tiltag over for disse unge. Strategier, der tilvejebringer nye tilgange til de unge, der kan skabe basis for, at den enkelte unge danner nye handlekompetencer. Kompetencer, der sætter den unge i stand til at ændre på deres livsomstændigheder og mulighed for at vælge og indgå i gensidige relationer.

DEL III

Kommentarer

Kommentar 1.

Børnerådets overvejelser i forbindelse med Pro-centrets rapporter "Kommunernes kendskab til unge og prostitution" og "Unge og prostitution".

De seneste år har en skærpet opmærksomhed og den offentlige debat om seksuelt misbrug af børn og unge ført til en række initiativer både praktisk, lovgivnings- og forskningsmæssigt. Bl.a. har Danmark i september 2000 underskrevet (men altså endnu ikke ratificeret) tillægsprotokollen til FN's Konvention om Barnets Rettigheder, om salg af børn, børneprostitution og børnepornografi. Disse initiativer har generelt forbedret forholdene på området betydeligt, men danske børn og unge er fortsat ikke tilstrækkeligt beskyttet mod overgreb. PRO-Centrets rapporter om prostitution blandt børn og unge belyser et af de områder, hvor der fortsat åbenlyst er behov for en intensiveret indsats baseret på ny indsigt og større viden.

FN's Børnekomité har i sin statuskommentar til Danmark i juni 2001 anbefalet, at landet styrker sit system til dataindsamling og udvikler indikatorer med henblik på effektivt at overvåge og evaluere udviklingen i implementeringen af Børnekonventionen og vurdere effekten af de vedtagne politikker på børneområdet. Danmark bør endvidere gøre en indsats for at sikre, at dataindsamlingen dækker alle områder omfattet af Børnekonventionen med særlig vægt på de svagest stillede børn. Komiteen er betænkelig ved det manglende kendskab til misbrug og udnyttelse af børn og har desuden noteret sig et behov for uddannelse af faggrupper, som arbejder med og for misbrugte børn, såsom politi, advokater og socialarbejdere. I lyset af Børnekonventionens artikel 34 om beskyttelsen mod alle former for seksuel udnyttelse, herunder prostitution, anbefaler Komiteen i øvrigt, at Danmark øger sin indsats for at styrke eksisterende politikker og foranstaltninger, bl.a. pleje og rehabilitering, med henblik på at forhindre og bekæmpe disse fænomener.

Yokohama konferencen i december 2001 om kommerciel seksuel udnyttelse af børn og unge fastslog i sit slutdokument (The Yokohama Global Commitment¹) en universel forpligtelse for verdens lande og hermed Danmark til at

¹ <http://www.unicef.org/events/yokohama/outcome.html>

arbejde såvel internationalt som nationalt, men også lokalt og regionalt, imod udnyttelsen af børn. Særligt påhviler det landene at iværksætte tværfaglige programmer og undersøgelser, der kan belyse problemerne omfang, også at afsætte de fornødne ressourcer til efterfølgende at handle hensigtsmæssigt og forebyggende i den hensigt at formindske problemerne.

Børnerådet tilslutter sig såvel Børnekomiteens som Yokohama-konferencens anbefalinger og vil som hidtil forfølge disse mål. Rådet konstaterer, at Danmark på nogle af de nævnte områder allerede nu har forbedret indsatsen. Det gælder den bedre indsigt i antallet af seksuelt misbrugte børn, bl.a. i kraft af den grundige undersøgelse, som Statens Institut for Sundhed² har foretaget.

Med PRO-Centrets to rapporter hersker der fortsat nogen usikkerhed om problemets omfang og karakter, og hermed om den indsats og de metoder, der bør tages i anvendelse såvel præventivt som behandlingsmæssigt.

Justitsministeren har i december 2002 fremsat forslag om en skærpelse af Straffelovens § 223 a vedr. prostitution. Muligvis vil lovændringen i kraft af flere straffesager også føre til øget viden om problemets karakter og omfang.

Traditionelt har debatten om prostitution af børn og unge i nogen grad været forbundet med berøringsangst og tabuisering af emnet, som måske også kan findes eksemplificeret i udsagnene i de to rapporter, bl.a. fra nogle af kommunerne.

Der er næppe tvivl om, at prostituerede kan rekrutteres blandt børn og unge, der lever under svære livsvilkår og opvækstforhold. Prostitution kan være et symptom på og hænge sammen med store problemer affødt af kriminalitet, omsorgssvigt, herunder seksuelt misbrug, samt misbrugsproblemer og generelle trivselsproblemer, udstødning og marginalisering. Hermed kan den del af problem billedet, der handler om prostitution, måske let forsvinde i trængslen af de sorger og bekymringer, der i øvrigt præger tilværelsen for de børn og unge, der er i fokus her.

Når konsekvenserne af prostitution socialt og sundhedsmæssigt betænkes, er

² Karin Helweg-Larsen og Helmer Bøving Larsen: Unges trivsel år 2002. En undersøgelse blandt 9. klasses elever med fokus på seksuelle overgreb i barndommen. Statens Institut for Folkesundhed 2002

der ikke tvivl om, at der må udvikles redskaber, der sætter lokale myndigheder og medarbejdere i stand til i første instans at erkende problemet og dets omfang og herefter at handle i forhold til problemerne. Fokus bør i overensstemmelse med Børnekomiteens anbefalinger være rettet mod øget viden om børn og unges forhold generelt, og særligt mod de følger, en truet tilværelse kan få.

Initiativet til bedre viden og dermed en øget indsats mod problemerne ligger fortsat centralt hos de danske myndigheder. Regeringen erklærede i kølvandet på Yokohama-konferencen, at der nu ville blive taget initiativ til udarbejdelsen af en national strategi, således som slutdokumentet også fremsætter krav om.

Denne strategi, som nu i januar 2003 stadig lader vente på sig, må set med Børnerådets øjne omfatte hele det komplicerede og sammensatte område, der falder inden for begrebet seksuelt misbrug af børn, lige fra formidling af børneporno og andre kriminelle aktiviteter på Internettet til seksuelle overgreb i og uden for hjemmet og til prostitution af børn og unge.

*Søren Gade Hansen,
sekretariatsmedarbejder,
Børnerådet*

Kommentar 2.

“Kommunernes kendskab til unge i prostitution

1. Det almene perspektiv

Prostitution er vel nok et af de mest mytebefængte felter i det offentlige liv. Mytologien trækker store veksler på et stereotypet kønsrollemønster og udtrykker et menneskesyn, vi sædvanligvis helst er foruden. Menneskesynet formuleres i form af gængse, udslidte klicheer som “den lykkelige luder”, “kvindens ældste erhverv” og “det er vel også en slags arbejde” med videre.

Siden den anden seksuelle revolutions gennembrud i forrige århundrede (1960'erne og 1970'erne) har holdningerne været ambivalente. Under dygtig appelleren til “frisindet” har nogle ment, at man er snerpet eller reaktionær, hvis man kræver forbud mod køb af pigers og kvinders kroppe. Havde progressive mennesker anlagt samme målestok i forhold til forældres eller husbonds “naturlige” revselsesret, måtte børn, unge eller tyende for den sags skyld have affundet sig med “kærlige klaps” i ny og næ.

Prostitution er med andre ord en principalsag: Skal det være tilladt at købe sig til sex, eller skal vi følge svenskernes eksempel? Vel vidende, at et forbud ikke er tilstrækkeligt og måske heller ikke hjælper nok i første omgang, er der ingen grund til at give op. Blot en folkelig debat vil have en stærk signalværdi: Mænd har ingen naturgiven ret til at udnytte pigers eller kvinders krop. Og omvendt! Endvidere: Seksualitet handler om langt mere end kønsakten eller surrogater herfor. Det centrale er kærligheden, den gensidige tiltrækning, den gensidige anerkendelse med videre, der så at sige reduceres til betalte relationer eller vold, overgreb og undertrykkelse. En lille parallel: Uanset om omskæringen af somaliske piger finder sted i en stinkende lade eller på en klinik med desinficerede skalpeller, er resultatet det samme.

Det er heller ikke uden grund, at man igen og igen kan citere den gamle sentens: Moral er godt, og dobbeltmoral er mindst dobbelt så godt! Paradokset er

jo, at samtidig med at næppe nogen ønsker, at deres døtre eller søstre prostituerer sig, synes det at være i orden for andre piger og kvinder at leve af det. Der venter fortsat et stort oplysningsarbejde.

2. Et fagligt perspektiv

Disse myter har (heldigvis da) ikke greb om de kommunale sagsbehandlere. Men helt aflivede er andre af myterne ikke endnu. Af rapporten fremgår det, at unges prostitution betragtes som værende en følge af et stofmisbrug. En sådan kausalitet kan uden tvivl forekomme. Men bekender man sig udelukkende eller primært til denne forståelse af årsagssammenhængene, forbliver horisonten for snæver. En ensidig fokusering på netop denne årsag vil indebære, at den saglige indsats rammer i blinde. Der er som bekendt mange årsager til marginalisering eller eksploitation, og der er også ganske mange årsager til, at unge piger og drenge prostituerer sig. En af de sociologiske klassikere inden for afvigerforskning – Howars S. Becker – påviser i sin berømte "Outsiders" fra tiden efter 2. verdenskrig, at prostituerede drenge angiver mange forskelligartede grunde: Penge selvfølgelig, men også oplevelser, erfarings- og identitetsdannelse, et anderledes liv end forældrene. Ikke som permanent "valg" af livsprojekt, men oftere for en kortere periode. Min påstand er ikke, at socialarbejdere og socialpædagoger så bare skal gemme deres mere traditionelle forståelse (stoffer og/eller alkohol), men derimod, at man skal medtænke faglige handlemuligheder i forhold til de øvrige aspekter, Becker fremdrager i sin forskning.

3. Et ungdomsperspektiv

Unge seksualitet har optaget voksne – læge som eksperter – i over 100 år. I tiåret 1895-1905 udvikledes en ny forståelse af, hvad ungdom var. I stikordsform: ungdomstiden som overgang fra barndom til voksendom; ungdom som et løfte til samfundet om regeneration og derfor også en "farlig" tid, hvor næsten alt kunne gå galt. I særdeleshed fokuseredes på "tidlig modenhed", tidlig seksualdebut, masturbation og den deraf følgende mulige degeneration. Ungdommen betragtedes nærmest som et stadie mellem barbari og civilisation. Det er tankevækkende, at den tids progressive psykologer (Bühler, Montessori, Piaget osv.) og pædagoger (Natorp f.eks.) ligefrem så udskillelsen af ungdomslivet fra voksenverdenen som kronen på oplyst civilisations værk.

Begrebet ungdom gik hånd i hånd med nye sociale steder og praksisformer – længere skoletid, tilbud om organiseret fritid efter skoletid, i ungdomsbevægelser, hos spejderne og på indrettede legepladser. Hertil kan føjes en ungdomspolitik med sigte på uddannelsesmuligheder, prævention og forbud mod børnearbejde. Alt dette bidrog til at definere et ungdomsliv, der forudsatte en langsom, rolig udvikling mod voksen modenhed. Emotional intensitet, tidlig modenhed, religiøs vækkelse og stærke følelser var stort set den direkte vej til degeneration. Kort sagt: ungdomstiden var en overgangsfase, og skulle overgangen ende det rette sted, måtte den overvåges, styres og evalueres uafsladeligt. De fleste professionelle bekender sig stadig til store dele af dette tankegods og de dertil hørende praksisformer.

Måske skaber det vanskeligheder i det opsøgende arbejde, at vi hele tiden skal måle, veje og vurdere, om Peter nu er i den rette kasse eller ikke? I hvert fald kunne det lønne sig at trække et andet perspektiv ind, nemlig de unges!

Man kan vel næppe undre sig over, at unge undertiden fravælger den slagne vej. Naturligvis ønsker det bestående samfund at reproducere sig selv ved at forvandle alle unge til borgere. Det hjælper dog kun lidet, hvis de unge opfatter sig som "noget for sig selv" (hvilket de ikke står alene med: juvenaliseringen er nu om dage en værdi i sig selv). Denne opfattelse materialiserer sig så at sige i forskellige ungdomsbevægelser (tilbage til det naturlige liv; det sunde liv; sporten; traditionsdyrkelsen osv.) og et voksende kommercielt marked.

Når man skærer alle unge over en kam ved at benævne dem ungdom, overser man, at der stadig findes markante forskelle i pubertetsforløbet for unge fra de forskellige sociale klasser og etniske grupper. Borgerskabets strategi for 100 år siden var beskyttelse af unge mod livet ved at forlænge puberteten, mens omvendt arbejderklassens unge var tvungne til en forkortet pubertet af hensyn til familiens levevilkår. Heri finder vi signifikante forskelle som af og til glemmes. Dengang benævnte man det "kulturel pubertet" kontra "primitiv pubertet". Hertil skal så lægges, at puberteten jo enten kan artikuleres som et demokratisk ideal om autonome menesker eller et udemokratisk ideal om tilpassede mennesker.

Denne svada vil jeg her benytte til at understrege, at arbejdet i forhold til unge selvfølgelig bør tage udgangspunkt i den historisk, kulturelt eller klassebestemte variation eller differentiering af ungdomsliv. Den tids progressive ungdomsbevægelse skabte rum for en fri, utvungen og eksperimenterende omgang mellem kønnene. Denne omgang førte sjældent til promiskuitet eller prostitution, men snarere til det modsatte: en nærmest idealistisk askese, hvor både drenge og piger gennem dagbogsnotater viser, at deres optagethed af det andet køn var en væsentlig erfarings- og identitetsdannelse. Dvs. ungdommens selvkonstruktion.

Ikke flere "historier fra de varme lande" – men muligvis en anledning til at overveje, hvilken rolle de unges egne netværker af jævnaldrende kan spille, som beskyttelsesfaktor.

Niels Rosendal Jensen
Lektor i pædagogisk sociologi
Danmarks Pædagogiske Universitet

DEL IV:

Bilag

Bilag 1. Interviewguide

Dato: _____ Interview nr: _____ Bånd nr: _____ Optaget _____ min

Medarbejderens navn: _____

Foranstaltningens navn: _____

Hvordan oplever institutionerne/foranstaltningerne, at temaer omkring prostitution influerer på deres pædagogiske virksomhed, set i forhold til konkrete unge?

- A Har i haft konkret viden om en ung, der har prostitueret sig ?
- B1 Har i været bekymret for, om en ung prostituerede sig ?
- B2 Har i været bekymret for, om ung senere vil debutere i prostitution ?
-

1 Hvor kom jeres viden fra, eller bekymring af?

- 1 den unge har fortalt .....
- 2 andre unge har fortalt .....
- 3 andre sociale myndigheder har fortalt.....
- 4 politiet har fortalt.....
- 5 andre har fortalt.....
- 6 andet.....
-

2 Ud over jeres viden, observerede I tegn, der skabte bekymring for prostitution?

- 1 ung oftere i byen
- 2 ung i byen alene
- 3 ung forbruger over indtægter
- 4 modtager store gaver
- 5 hemmelighedsfuld
- 6 kontakt til ældre mænd

-
- 7 seksualiserende adfærd
8 fysiske / psykiske skader, der relaterer til deres sexliv
9 andet.....
-

3 Har i talt med den unge om dette?

- hvad blev der talt om ?.....
hvilken forklaring gav den unge på forholdene ?.....
Hvis ikke, hvorfor ikke ?.....
-

4 Har I talt med andre om den unge?

- 1 den unges forældre
2 den anbringende myndighed
3 resurse-personer i ungs netværk
4 interne eksperter, psykologer og andet.
5 eksterne eksperter, psykologer og andet
6 andre.....
hvad blev der talt om ?.....
7 vi talte ikke med andre om dette
hvorfor ikke.....
-

5 Har I sikret Jer, at den unge har talt med andre?

- 1 med den unges forældre
2 med den anbringende myndighed
3 med interne eksperter, psykologer og andet
4 med interne eksperter, psykologer og andet
5 med andre.....
hvad blev der talt om ?.....
6 den unge har ikke talt med andre om dette
hvorfor ikke ?.....
-

6 Hvordan forløb samtalerne?	3	4	5
særlig god	1 ☐	☐	☐
god	2 ☐	☐	☐
mindre god	3 ☐	☐	☐
dårlig	4 ☐	☐	☐
hvorfor			

---

7 Hvad var formålet med samtalerne?	3	4	5
stoppe prostitutionen	1 ☐	☐	☐
motivere til psykolog samtaler	2 ☐	☐	☐
skabe mulighed for bedre valg	3 ☐	☐	☐
signalere rummelighed	4 ☐	☐	☐
forfølge vores indberetningspligt	5 ☐	☐	☐
mulighed for senere tiltag	6 ☐	☐	☐
modtage råd, vejledning eller supervision	7 ☐	☐	☐
visitere den unge videre	8 ☐	☐	☐
sikre inddragelse i eget liv	9 ☐	☐	☐
skabe åbenhed omkring problemet	10 ☐	☐	☐
andet	11 ☐	☐	☐

---

8 Medførte Jeres viden og bekymring nogen ændring for den unge?

- 1 ung blev i foranstaltning
  - 2 ung blev visiteret videre
  - 3 ung blev hjemsendt
  - 4 andet
-

9 Hvilke valg og beslutninger var:	3	4	5	8
særlig god	1 ☐	☐	☐	☐
god	2 ☐	☐	☐	☐
mindre god	3 ☐	☐	☐	☐
dårlig	4 ☐	☐	☐	☐
hvorfor.....				

---

10 Andre forhold, der bør inddrages omkring den unge og forløbet?

.....
.....
.....
.....
.....

Unge generelt

11 Hvilke motiver for og hvilke fordele kan en ung have ved at prostituere sig?

.....
.....
.....
.....
.....

---

12 Hvilke skader / ulemper kan prostitution medføre for en ung?

.....
.....
.....
.....
.....

Bilag 2. Spørgeskemaet

Kvantitativ undersøgelse af kommunernes viden om unge og prostitution

Spørgeskemaet returneres i rødekuvert til

PRO-Centret
Nørre Voldgade 94, 3. sal
1358 København K

Spørgeskemaet er opdelt efter to definitioner af de unge

Definition 1

Unge, som prostituerer sig

- En pige / dreng, som mod betaling giver seksuelle ydelser, og som var under 22 år på det tidspunkt, kommunen fik kendskab til prostitutionen.

Angiv evt. kommunens egen definition af prostitution :

1. Hvor mange af disse unge har kommunen kendskab til?

Hvis antallet i den ovenstående boks angives til at være 0, spring da til spørgsmål 6, ellers fortsæt.

2. Antallet af de unge fordelt efter alder

op til 15 år	op til 18 år	op til 22 år

Definition 2

Unge, hvis adfærd skaber bekymring for risiko for prostitution

- En pige / dreng, som i sin barndom har oplevet seksuelle krænkelser eller andre alvorlige krænkelser, og/eller
- har forældre, som prostituerer sig og/eller anvender deres køn som et aktiv i deres stræben efter relationer og/eller
- har et eskalerende stofmisbrug, som han/hun ikke er i stand til at finansiere på almindelig vis
- som på det tidspunkt, hvor kommunen blev bekymret, var under 22 år.

Angiv evt. andre grunde til bekymringen for risiko for prostitution :

1. Hvor mange af disse unge har kommunen kendskab til?

Hvis antallet i den ovenstående boks angives til at være 0, spring da til spørgsmål 6, ellers fortsæt.

2. Antallet af de unge fordelt efter alder

op til 15 år	op til 18 år	op til 22 år

Kvantitativ undersøgelse af kommunernes viden om unge og prostitution

Unge, som prostituerer sig			
3. Antallet af de unge fordelt efter <u>etnisk herkomst og køn</u>			
De unge er af dansk herkomst		De unge er af anden etnisk herkomst	
Dreng	Piger	Dreng	Piger
4. Antallet af de unge fordelt efter <u>socialforvaltningens forudgående kendskab til de unge og deres familier</u>			
De unge eller deres familier har tidligere modtaget en social indsats.		Socialforvaltningen havde ingen forudgående kendskab til de unge eller deres familier	
5. Antallet af de unge fordelt efter <u>om kommunen har indledt en social indsats på baggrund af kendskabet til prostitutionen</u>			
Ja		Nej	

Unge, hvis adfærd skaber bekymring for risiko for prostitution			
3. Antallet af de unge fordelt efter <u>etnisk herkomst og køn</u>			
De unge er af dansk herkomst		De unge er af anden etnisk herkomst	
Piger	Dreng	Piger	Dreng
4. Antallet af de unge fordelt efter <u>socialforvaltningens forudgående kendskab til de unge og deres familier</u>			
De unge eller deres familier har tidligere modtaget en social indsats.		Socialforvaltningen havde ingen forudgående kendskab til de unge eller deres familier	
5. Antallet af de unge fordelt efter <u>om kommunen har indledt en socialindsats på baggrund af bekymringen om prostitution</u>			
Ja		Nej	

Kvantitativ undersøgelse af kommunernes viden om unge og prostitution

Unge, som prostituerer sig	Unge, hvis adfærd skaber bekymring for risiko for prostitution
Hvis svaret er ja på spørgsmål 5, angives de sociale indsatser, som oftest iværksættes (Marker med X)	Hvis svaret er ja på spørgsmål 5, angives de sociale indsatser, som oftest iværksættes (Marker med X)
Personlig rådgiver	Personlig rådgiver
Kontaktperson	Kontaktperson
Anbringelse	Anbringelse
Psykolog	Psykolog
Anden ambulans behandling	Anden ambulans behandling
Anden indsats	Anden indsats
Hvilken	Hvilken
Hvis svaret er nej på spørgsmål 5, angives årsagerne til at der ikke blev iværksat en social indsats	Hvis svaret er nej på spørgsmål 5, angives årsagerne til at der ikke blev iværksat en social indsats
6. Oplever kommunen, at problemerne med denne gruppe af unge er	6. Oplever kommunen, at problemerne med denne gruppe af unge er
Stigende	Stigende
Faldende	Faldende
Uændrede	Uændrede
Ved ikke	Ved ikke
Bemærkninger i øvrigt i forhold til denne gruppe af unge	Bemærkninger i øvrigt i forhold til denne gruppe af unge

Kvantitativ undersøgelse af kommunernes viden om unge og prostitution

Antallet af indbyggere i kommunen, angivet i 1000	
Antallet af unge mellem 15 og 18 år, angivet i 100	
Vi ønsker at få tilsendt PRO-Centrets rapport om <i>Unge og Prostitution</i>	
Kommunen ønsker i forbindelse med denne undersøgelse, af hensyn til borgernes retssikkerhed, at være anonyme	

Dette spørgeskema er indsendt af :

Kommune : _____

Amt : _____

Bilag 3. Til den ansvarlige for børn- og unge området

PRO-Centret er et landsdækkende rådgivnings,- formidlings- og videnscenter om prostitution, finansieret af socialministeriet. Vi betjener det politiske niveau, statslige organisationer, institutioner, amter, kommuner og andre med interesse i fænomenet.

Vi sender hermed et spørgeskema, som vi beder om bliver udfyldt og tilbageendt i vedlagte svarkuvert inden udgangen af uge 29.

Spørgeskemaet er udsendt til samtlige kommuner i landet og har til formål at indsamle kommunernes viden om unge med prostitutionserfaringer og unge, som er i risiko for prostitutionsdebut.

Vi håber på denne måde at få oplysninger, som kan danne grundlag for et kvalificeret skøn af antal af unge i prostitution i Danmark, samt antallet af unge i risiko herfor.

Samtidig ønsker vi at skabe en socialfaglig diskussion om unge og prostitution, som socialt problemfelt i det arbejde, som udføres rundt om i landet.

Af hensyn til undersøgelsens resultater er det meget vigtigt, at alle besvarer vores henvendelse. *Jeres svar er derfor meget vigtig for undersøgelsen.*

Spørgeskemaet opdeler de unge efter to definitioner. Den første omhandler piger eller drenge, hvor kommunen har fået kendskab til, at de har prostitueret sig.

Den anden definition opridser forskellige grunde til, at der i kommunen kan opstå bekymring for, at den unge er i risiko for prostitution. Det skal dog understreges, at dette spørgeskema kun skal besvares, hvis der i kommunen er opstået bekymring for, at de unge vil prostituere sig. Selv om de unge i kommunen har haft tilsvarende problemstillinger, skal disse være koblet til bekymringen for prostitution.

I de tilfælde, hvor det præcise antal af unge ikke er muligt at angive, bedes I notere et skøn, baseret på kommunens socialfaglige erfaringer.

Hvis der i besvarelsen af de respektive spørgsmål ikke er plads til den fulde besvarelse, fortsættes denne på bagsiden af spørgeskemaet eller vedlægges som notat til spørgeskemaet.

Kommunernes erfaringer med problemstillingen inden for det sidste år ønskes inddraget i besvarelsen af dette spørgeskema. Det vil sige fra juli måned år 2000 til og med juni måned 2001.

For mindre kommuner kan det være nødvendigt at afgive oplysningerne anonymt for at sikre deres borgers retssikkerhed, hvad angår deres anonymitet. Hvis dette er tilfældet, angives dette sidst i spørgeskemaet.

Vi vil dog opfordre til, at der som minimum anføres det Amt, kommunen er tilknyttet.

PRO-Centret har tidligere forestået en kvalitativ undersøgelse af *Unge og Prostitution- indfaldsvinkler i relationsarbejdet med unge på døgninstitutioner omkring prostitution*. PRO-Centret har udarbejdet en rapport på denne baggrund, som kan rekvireres ved at udfylde de sidste spørgsmål i skemaet.

Undertegnede står til Jeres disposition, på telefon 3333-9800, i forbindelse med spørgsmål omkring spørgeskemaet.

PRO-Centret står i øvrigt til rådighed i forbindelse med andre spørgsmål om prostitution.

Med venlig hilsen

Dan Ejvind Christensen

Centerkonsulent